

FÖRSVAR UTBILDAREN

*Innehåller kurskatalogen
för sommaren/hösten
2014*

**STADEN SPÅNG –
TRÄNINGSANLÄGGNING
FÖR STRID I BEBYGGELSE**

**FÖRSVARSPRÅGAN HETARE
– RIKSKONFERENSEN 2014**

Från

Svenska Försvarsutbildningsförbundet

Ansvarig utgivare:

Generalsekreterare Bengt Sandström

Chefredaktör:

Informationschef Per Klingvall
e-post: info@forsvarsutbildarna.se

Redaktör:

Tommy Jeppsson

Annonschef:

Kontakta 08-587 742 00 eller
info@forsvarsutbildarna.se

Omslagsbild:

Karta och kompass, viktiga redskap under ledarskapsövning i Ånn.
Foto: Jörgen Fagerström

Adress:

Karlavägen 65, Stockholm

Postadress:

Box 5034, 102 41 Stockholm

Telefon:

08-587 742 00

Telefax:

08-587 742 90

Postgiro:

69310-1

E-post:

forsvarsutbildaren@forsvarsutbildarna.se

Hemsida:

www.forsvarsutbildarna.se

Originalframställning/Tryck:

Tryckerigruppen AB

Adressändringar:

adressandring@forsvarsutbildarna.se

Manusstopp för Försvarsutbildaren nr 2/14 är den 21 feb-14. Nr 2 kommer ut den 17 apr-14.

Upplaga 30 000 ex/utgivning, 5 nr under 2014.

ledare

Försvarsutbildarvänner,

Även om vi redan hunnit en bra bit in på det nya året så vill jag, om än sent, inleda med att tillönska alla en god fortsättning på ett som jag tror blir ett riktigt spännande och innehållsrikt år för oss Försvarsutbildare.

I detta årets första nummer hade jag hoppats att få dela med mig av några av de tankar jag har om årets tilldelade frivilliguppdrag. I likhet med den positiva trend vi upplevt de senaste två åren i antalet centrala och regionala uppdrag förutser jag en fortsatt växande tilldelning – tack vare kvalitativa och kostnadseffektiva leveranser genom förbund och medlemmar. Dessvärre är verksamhetsuppgifterna från Försvarsmakten försenade och kommer inte att kunna utges i fastställd form förrän tidigast i månads-skiftet januari – februari. Jag väljer därför att invänta dessa uppdrag innan jag utvecklar de utmaningar vi Försvarsutbildare har framför oss. Vad som är klart är dock att uppdragen från MSB fortsätter att öka – vilket är fantastiskt inspirerande. Vi tror oss också intill visshet veta att uppdragen från Försvarsmakten ökar om än i något lägre takt än vad som varit fallet under senare år – det nya sjukvårdsuppdraget oräknat.

Försvarsmaktens rådande personalläge och ekonomi har inneburit att stödet till oss frivilliga generellt har nedgått och från vissa utbildningsgrupper helt ställts. Det här får naturligtvis direkta följdverkningar på tilldelade uppdrag. Trots rådande osäkerheter har vi från kansliet valt att sända ut årets uppdrag så som vi uppfattar dem i nuläget – för frivilligheten behöver en god planeringshorisont. För det är under kvällar, helger och ledigheter som funktionärsarbetet kan göras i syfte att skapa goda betingelser för alla de tiotusentals utbildningsdagar som frivilliga sedan ska genomföra och som vi Försvarsutbildare organiserar. Frivilligheten är en viktig samhällsresurs som vi alla behöver värna och vara rädda om!

Ett i frivilligförordningen oeftergivligt grundrekvisit för att få utgöra en frivillig försvarsorganisation är bedrivandet av försvarsinformation. Vi Försvarsutbildare intar här en särställning genom det huvudmannaskap vi tilldelats av Försvarsmakten. Genom medvetna och aktiva val har vi Försvarsutbildare strävat efter att föra försvarsinformationen även bortom de egna medlemsleden. Det har vi gjort bl a genom att samarbeta med Kungliga Krigsvetenskapsakademien och Allmänna Försvarsföreningen under namnet Försvarsforum. Många är våra förbund som redan varit i kontakt med denna debattarena och än fler står på tur inför 2014. Genom Försvarsforum har vi Försvarsutbildare bidragit till att försvarsdebatten hålls levande på rikstidningarnas ledarsidor och i media men också i övrigt lyfts fram runt om i landet.

Som organisation tar vi Försvarsutbildare inte partipolitisk ställning men som varande en frivillig försvarsorganisation är vi en stark anhängare av ett trovärdigt svenskt (total-)försvar. Genom att fortsatt engagera oss i bl a Försvarsforum ska vi verka för att den pågående försvarsdebatten hålls levande - svensk säkerhets- och försvarspolitik är för viktig för att inte över tid debatteras och folkförankras.

Som organisation tar vi Försvarsutbildare inte partipolitisk ställning men som varande en frivillig försvarsorganisation är vi en stark anhängare av ett trovärdigt svenskt (total-)försvar. Genom att fortsatt engagera oss i bl a Försvarsforum ska vi verka för att den pågående försvarsdebatten hålls levande - svensk säkerhets- och försvarspolitik är för viktig för att inte över tid debatteras och folkförankras.

Slutligen så uppmanar jag Dig som finner intresse i de försvarspolitiska frågorna att anta utmaningen att utveckla Dig själv inom försvarsinformation och sök de kurser i ämnet som Du finner i bipackad kurskatalog.

Bengt Sandström
Generalsekreterare

Vi blir fler och är nu 27 777 medlemmar

Utan engagerade medlemmar så finns inte Försvarsutbildarna och det är därför extra glädjande att vi nu efter några års medlemsminskning åter växer. I samband med att värnpliktskullarna minskade och till slut försvann så försvann även vår målgrupp, de värnpliktiga befälslevern. Trots det så har vi ändå lyckats upprätthålla en rekrytering på mer än 2 000 nya individer/år. Efter några års uppgiftssökande för oss så känns det som om det stabiliserat sig och till del vänt. Efterfrågan på oss har ökat betydligt och nyrekryteringen får väl vara ett kvitto på det, åtminstone så här långt. Förra årets nyrekrytering av 3 923 nya medlemmar påverkas naturligtvis av anslutningen av SVEROF som ett rikstäckande förbund men även utan dessa medlemmarna är det en tydlig uppgång och det bästa resultatet sedan värnplikten försvann. Mest glädjande är att antalet ungdomar ökar med över 300 nya medlemmar. Det är nu totalt 2 435 killar och tjejer som deltar i vår regionala ungdomsverksamhet.

Rekrytering är ju avgörande för vår fortsatta verksamhet men vi får också komma ihåg att de som rekryteras idag ofta inte har samma bakgrund som "äldre"

medlemmar. De nya medlemmarna har kanske inte genomfört någon militär grundutbildning överhuvudtaget utan ser Försvarsutbildarnas verksamhet som en väg in för att bli till exempel sjukvårdare eller för att stödja samhällets krishanteringsförmåga. Det ställer stora krav på att alla hjälper till med att lotsa in de nya medlemmarna i den verksamhet ni bedriver ute i landet.

Särskilt viktiga är rekryteringen av specialister till vårt nya uppdrag att utbilda hemvärnssjukvårdare. Under den första knappa månaden så inkom via den centrala hemsidan 123 olika typer av ansökningar. Av dessa var 29 kopplade till sjukvård, vilket känns som ett mycket positivt resultat. Om vi kombinerar detta med den reella rekrytering som sker via förbunden bör vi kunna lösa 2014 års rekryteringsmål om 158 nya individer för utbildning och placering som hemvärnssjukvårdare.

Det blir mycket siffror och några fler finns redovisat nedanför denna spalt men jag tycker vi alla skall känna oss stolta över att vi växer och att vi börjat ta tag i våra nya uppdrag. Nu gäller det att fullfölja dem och fortsätta att jobba under 2014.

Allt är ju inte rekrytering utan det handlar ju också om möjligheten att ut-

veckla sig själv och få chans att förkovra sig själv som medlem eller som funktionär/instruktör. Här vill jag lyfta fram möjligheten att delta i försvarsinformationsverksamhet. Försvarsforum är ett bra koncept för att diskutera försvars- och säkerhetspolitiska frågor och vi fortsätter med det under 2014. Ni kan själva följa upp programmet på Försvarsutbildarnas hemsida forsvarsutbildarna.se. I år förändrar vi även utbildningen i försvarsinformation för er som har ett intresse för att utveckla er själva och lära av andra. Vi inför nu en trestegsmodell som avslutas med en veckokurs på Färö för de som verkligen brinner för frågorna. Ni kan läsa mer om detta i kurskatalogen som medföljer tidningen.

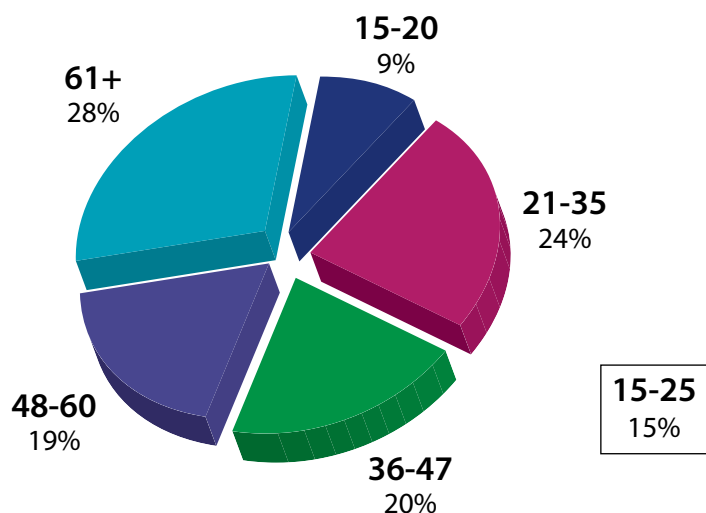
Med önskan om ett bra medlemsår.

Per Klingvall
Chefredaktör

VI HÄLSAR ALLA NYA MEDLEMMAR VÄLKOMNA TILL FÖRSVARSBILDARNA

Fördelning av åldersgrupper 2013, totalt 27 777

Under 2013 har vi rekryterat 3 923 nya medlemmar och vi är nu totalt 27 777 medlemmar. En del av ökningen beror på anslutningen av reservofficerarna, SVEROF med 1 382 medlemmar men även utan dessa är nyrekryteringen högre än de senaste åren. Här är delar av den medlemsstatistik som är sammanställd.

- Vuxna medlemmar över 20 år är nu 25 342 st.
- Ungdomar 20 år och yngre är nu 2 435 st.
- Antalet kvinnor i Försvarsutbildarna är 3 727 st (13,42 % av antalen medlemmar). En ökning med 302 st (+8,82 %).

Han hade gått långt

DEN 81-ÅRING som försvann från sitt hem och återfanns av Hemvärnet och Missing People i trakten av Hertsöträsket i Luleå kommun, hade gått ordentligt långt under det dygn då han var borta.

– Han måste ha haft en väldig fysik för han hade gått långt, svårt att säga hur långt, men minst en mil, säger Mats G Pettersson, militär insatschef från hemvärnet till Norrländska Socialdemokraten.

Ett stort polispådrag med 13

patruller, hemvärnet, hundförare, Missing People och fjällräddare sökte framgångsrikt efter mannen.

– Det är jätteskönt för alla inblandade att han kommit tillrätta, sa vakthavande polisbefäl Erik Kummur när mannen var återfunnen.

81-åringen som var svårt medtagen blev snabbt omhändertagen av hemvärnets sjukvårdspersonal som vårdade honom med soppa. Sedan blev det transport med polisbil och ambulans till Sunderbyns sjukhus.

Akademiska sköter smittskyddet

AKADEMISKA SJUKHUSET i Uppsala får ansvar för Försvarsmaktens smittskydd och ska de kommande åren delta i förebyggande och akuta insatser för att hindra epidemier.

Enligt det avtal som reglerar verksamheten och som gäller under två år, ska Akademiska sjukhuset bistå Försvarsmakten med stöd vid internationella epidemier. Sjukhuset bistår

också som rådgivare i frågor som gäller smittskydd och med förebyggande åtgärder som vaccinering och utbildning.

– Avtalet är en bekräftelse på kompetensen inom smittskydd och infektion vid Akademiska sjukhuset, säger Göran Günther, chef för sjukhusets infektionsverksamhet, i ett pressmeddelande.

Dubbelt så många söker till officersprogrammet

EFTER SISTA DAGEN för direktansökning till officersprogrammet som börjar i augusti 2014 visar siffrorna på fler sökande. Totalt 565 personer skickade via antagning.se en ansökan. Det är mer än en fördubbling jämfört med förra året.

I april finns också en ny antagningsmöjlighet för de som har genomfört, eller genomför GMU och under våren kompletterar med en förberedande officerskurs. Det betyder att antalet

sökande då kommer att bli fler.

För de personer som sökt till programmet väntar en rad fysiska och teoretiska prov, men även professions- och psykologintervjuer där lämplighet för yrket bedöms.

Försvarshögskolan kommer nu tillsammans med Försvarsmakten att utvärdera rekryteringsinsatserna och analysera resultaten. Det handlar om ett trendbrott eftersom antalet ansökningar har visat en nedåtgående trend sedan värnplikten 2010 lades vilande, skriver Försvarshögskolan i ett pressmeddelande.

Nu ökar ansökningarna till Försvarshögskolan.
Foto: Andreas Karlsson /Försvarsmakten

Jättedrönare till Nato

NORGE, DANMARK och de baltiska länderna går samman om att köpa in fem exemplar av den amerikanska jättedrönaren Global Hawk. Det rör sig om en specialversion framtagen för Europa.

Planet används främst för spaning och har en mycket lång räckvidd.

Estlands ÖB, generalmajor Riho Terras hänvisar till den ökade komplexa säkerhetssituationen i Baltikum.

– Vi är omgivna av allierade på alla sidor utom mot Ryssland, säger Terras till TT och hänvisar till det senaste årets ryska militärövningar och försvarssatser.

Efter 500 år – papperslösa fartyg

EFTER 500 ÅR släpper marinens fartyg greppet om de gamla sjökorten i papper och går över till digitala sjökort.

Fartygen på tredje ytstridsflottiljen i Karlskrona lämnar de gamla sjökorten som varit i bruk under 500 år.

– Men då ritade varje skeppare sitt eget sjökort. Först på 1600-talet kunde man köpa färdiga sjökort, säger Hans Lineskär, intendent på Marinmuseum i Karlskrona till Sveriges Radio.

Nu är det digitala kort som gäller. De provades på HMS Karlskrona i Adenviken med

gott resultat. Och nu går resten av flottans fartyg över till digitala sjökort – långt efter att handelsfartygen gjort det.

– Sjömännen är ett släkte där man är lite försiktig med ny teknik. Vi är traditionalister, säger Jimmie Adamsson, informationschef på tredje ytstridsflottiljen.

Marinen har visserligen använt digitala sjökort, men tillsammans med sjökort i papper under många år. I och med införandet av det civilt godkända systemet ECDIS går nu flottan alltså över i en digital sjökortsvärld helt och hållet.

De gamla sjökorten försvinner nu från marinens fartyg.
Foto: Jimmy Croona/Combat Camera/Försvarsmakten

Kan superhjältar flyga?

FÖRSVARSMAKTEN I KANADA, The Canadian Armed Forces, har gjort en enkätundersökning i landet där de ville veta om invånarna tror att superhjältar kan flyga, kan bli osynliga och gå genom väggar. Undersökningen

skulle ge försvaret en bild av invånarnas inställning till övernaturliga och religiösa frågor. Nu är Kanadas försvarsmakt "bättre rustad att utforma budskap", skriver Ottawa Citizen.

Frivilligkrav på försvarsberedningen

FÖRSVARSBEREDNINGEN bör se till att de frivilliga försvarsorganisationerna får ekonomi att genomföra utbildning, övning och att bidra till samhällets krishantering.

Det skriver den kommitté som samlar frivilligorganisationerna i Sverige, FOS, med adress för försvarsberedningen. Skrivelsen presenterades vid Folk och Försvars Sälén-konferens av FOS' ordförande Peter Lagerblad.

Andra krav som ställs på för-

svarsberedningen är att den ska ta fram ett beslutsunderlag till regeringen för att ge frivilligorganisationernas ungdomsverksamhet mer stöd, att klarlägga frivilligorganisationernas betydelse för personalförsörjningen till Hemvärnet och Försvarsmakten, en tydlig precisering av frivilligorganisationernas roll i krishantering och att frivilligorganisationerna kan spela en viktig roll i uppbyggnaden av ett nytt civilt försvar.

Försvarsministern imponerad över 4C Strategies

FÖRSVARSMINISTER Karin Enström har besökt 4C Strategies i Stockholm.

– Det här var lärorikt och inspirerande. En av mina huvudprioriteringar är att jag vill stärka samhällets robusthet och vår samlade förmåga att hantera kriser och ni famnar det mesta av de frågor jag arbetar med, sa hon citerad i Skydd & Säkerhet.

4C Strategies bildades i Lund 2000 med ett första uppdrag att förbättra effektiviteten i Försvarsmaktens övningsverksamhet. Resultatet blev övningsplaneringssystemet Exonaut.

Företaget har nu vuxit till en

komplett leverantör av risk- och krishanteringslösningar med kontor i Stockholm och London.

Klas Lindström, vice vd på 4C Strategies gav vid försvarsministerns besök en bild av företagets verksamhet inom militära och civila sektorn, vars kundkrets, förutom det svenska och brittiska försvaret också innefattar bland andra Trafikverket, Stockholm stad och Gatwick Airport.

Den brittiska armén arbetar med företagets mjukvara Exonaut för att planera, genomföra och utvärdera sin övningsverksamhet på tio träningsanläggningar runt om i världen.

Känslor i krishantering? Javisst!

NÄR KRISEN ÄR ETT FAKTUM är det bra att ha förberedda rutiner, lathundar, kunskapsbanker och tidigare erfarenhet. Men, vid ett seminarium som MSB genomfört, kom frågan upp om inte det kan vara bra att lämna uppbyggd plan och gå på magkänsla?

Diskussionen kom att handla om känslor och att inte vara rädd för att låta dem spela en viktig roll.

– Känslor är också en kraft. En kontrollerad ilska ska inte underskattas. Men att vara lyhörd och kontrollera sina känslor är ett tuffare jobb än att stänga av dem, sa Ann Enander, forskare på Försvarshögskolan, citerad i MSB:s Tjugofyra7.

Per Brännström, vd på Svenska släckmedelscentralen, SMC, berättade om en allvarlig olycka under sin tid som säkerhetsansvarig på ett pappersbruk. En tydlig organisation, en beredskapsplan och andra rutiner var en viktig grund att stå på under

krisen.

– Men utöver det behövs också en frihet. När jag var yngre tyckte jag inte känslor var så viktigt. Nu inser jag att det styr mycket av hur vi beter oss. Och underskatta aldrig betydelsen av medmännisklig kontakt, sa Per Brännström.

Ann Enander ställde frågan om hur mycket det pratas om känslor under övningar. Hon fick svar från läktaren av Rolf Olsson, tidigare chef för MSB:s övningsenhet:

– Vi har inte haft med känslor, men det behöver vi ha i framtiden.

Vem har rätt personlighet för att ta beslut i en kris?

– Personligheten kan vi inte göra mycket åt, men vi kan rusta oss. Det handlar om trygghet och tillit till andra, ha fysisk och psykisk balans, kunskap och erfarenhet samt självkänedom. Det är mycket vi kan göra i stället för att jaga rätt personlighet, sa Ann Enander.

Krisövning med MSB – under en kris kan det löna sig att visa känslor. Foto: MSB

Arméns jägarbataljon julmarscherade

DET HAR BLIVIT en tradition att jägarna i Arvidsjaur marscherar med facklor till julbönen i kyrkan.

– Detta är en viktig tradition att bevara som ett bevis på den goda relationen mellan militärt och civilt i Arvidsjaur kommun, säger förbandschefen Urban Edlund på kommunens hemsida.

Jägarna i Arvidsjaur marscherade som vanligt till kyrkan.

Foto: Jimmy Croona/Combat Camera/Försvarsmakten

Ministerbesök på regionala staben

FÖRSVARSMINISTER Karin Enström har besökt den regionala staben i militärregion nord i Boden. Det är en av fyra staber som ska genomföra civil-militär samverkan, stöd till samhället, ledning av Hemvärnet och säkerhetstjänst.

– Jag har i Boden fått en bild av en region och en kommun där krisberedskap och civil-militär samverkan fungerar bra, säger

Karin Enström på regeringens hemsida.

Hon ser positivt på stabens utveckling.

– Militärregion nord har kommit en bra bit med försvarsplaneringen och man fortsätter att bygga upp kunskap om läget i regionen tillsammans med länsstyrelse, kommuner och civila myndigheter, säger Karin Enström.

Striden om Käsö

STRIDEN OM KÄNSÖ utanför Göteborg tilltar. Den rödgröna majoriteten i Göteborgs kommun är kritisk till Försvarsmaktens planer. I december ansökte Fortifikationsverket om expropriation av ön och kringliggande vattenområden: Försvarsmakten behöver området för övningsverksamhet och för att kunna lösa sina uppgifter längs västkusten.

Men de rödgröna är kritiska. "Försvarets skjutövningar måste i stället på sikt flyttas från den tätbebyggda skärgården" skriver Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet i ett gemensamt pressmeddelande.

– Göteborgs skärgård kan inte vara enda stället längs västkusten som försvaret kan öva på. Södra skärgården är ju ett tätbebyggt

område där många människor bor året runt och störs av bullret, säger kommunalrådet Kia Andreasson (MP) till Göterborgs-Posten.

Också Göteborgs skärgårdsråd är kritiskt.

"Området är ett av de mest tätbefolkade i svensk skärgård och är ett gott exempel på en levande skärgård med skolor, kultur och ett aktivt näringsliv. Dessvärre lever denna skärgård under ett starkt hot mot miljö, levnadsvillkor och utveckling av stadsplanering och näringsliv genom det tillstånd som givits av Miljöprövningsdelegationen" skriver rådet i ett pressmeddelande.

Försvarsmaktens ansökan om utökad aktivitet i området är överklagat av Skärgårdarnas Riksförbund.

Länsstyrelsen: Vi är bättre på att hantera kriser

LÄNSSTYRELSEN i Västmanland har ökat sin förmåga att hantera kriser. Det framgår av länsstyrelsens hemsida.

Bland mycket som är bättre jämfört med förr märks beredskapen för elavbrott, förorenat dricksvatten och störningar i elektroniska kommunikationer.

– Länets förmåga att hantera kriser kan vara helt avgörande för människors liv och hälsa. Genom en ökad medvetenhet om riskerna har vi goda möjligheter att öka förmågan att hantera dem, säger landshövding Ingemar Skogö.

Mer pengar till HMS Orions ersättare

REGERINGEN HAR BESLUTAT om en utökning av den ekonomiska ramen för ersättaren till signalspaningsfartyget HMS Orion. Därmed ska en långsiktig lösning säkerställas för behovet av underrättelseinhämtning till sjöss i svenskt närområde.

Bakgrunden är en förnyad bedömning av kostnaderna för ersättaren till HMS Orion, vilket innebär att den ekonomiska ram som regeringen beslutade

om 2010 inte visat sig vara tillräcklig. Försvarsmaktens nya bedömning har inneburit en försening av anskaffningen på ett år. Förseningen väntas dock inte få konsekvenser för verksamhetens kontinuitet.

Orion får en ersättare.
Foto: Försvarsmakten

Okunskap och risker med sociala medier

FOI HAR GJORT en enkätundersökning för att ta reda på hur Försvarsmakten använder sociala medier. Resultatet visar på ett brett användande och bristande kännedom om säkerhetsrisker och hur man som anställd ska agera. Det skriver FOI på mynewsdesk.

Undersökningen bygger på 105 svar från personal vid Försvarsmaktens anläggning i Kvarn och visar att det vanligaste användandet är passivt deltagande. Tre av fyra som svarade uppger att de har daglig tillgång till den publika webben via mobiler.

– Att en tredjedel kommer åt

sociala medier via mobila enheter är inte förvånande. Det innebär dock en säkerhetsrisk. Mobiltelefoner avslöjar personliga data och position. Det kan vara till exempel under missioner, säger rapportförfattaren Henrik Karlzén.

Det visar sig att nära

hälften av de som svarat inte läst de riktlinjer Försvarsmakten tagit fram för användandet av sociala medier, de känner inte till dokumentet.

– Hur man bedömer risk med tanke på att känslig information lätt kan spridas via sociala medier varierar på ett tankeväckande sätt med kännedom om riktlinjedokumentet. De som läst det var ungefär lika benägna att se allvarliga risker som de som inte läst det, säger Henrik Karlzén.

De som svarat och som känner till riktlinjerna men inte läst dem, bedömer risken som lägre. Det vill FOI undersöka mer.

Mobiler används under övning. Foto: Nicklas Gustafsson/Combat Camera/Försvarsmakten

Basläger i Sydsudan kräver nytänkande

MSB SÄTTER tillsammans med danska och finska kollegor upp fem mobila basläger för FN:s hjälparbete i Sydsudan. Det råder brist på vägar, bränsle och el, vilket tvingar fram nytänkande för hjälporganisationerna i ett land drabbat av våld, fattigdom och översvämningar.

MSB bidrar vid sidan av sin danska motsvarighet DEMA och finska CMC, med utrustning och

ett team på fem personer.

Elförsörjningen av lägren sker med hjälp av solceller och tälten är lätta och kräver inga verktyg för att sättas upp, eftersom lägren snabbt ska kunna flyttas utan stöd av maskiner eller fordon som kräver bränsle. Utrustningen från Norden transporteras sista sträckan med helikopter i det väglösa Jonglei State.

Hemvärnssjukvårdarna beväpnas med pistol

FÖRSVARSMAKTEN har beslutat att hemvärnssjukvårdarna kommer att utrustas med pistol för självförsvar. Det innebär att de som går GU-F från och med i år kommer att utbildas på pistol. De som redan är inne i systemet

kommer själva att få avgöra om de vill bli beväpnade eller inte. Det är för närvarande inte helt klart hur utbildningen kommer att genomföras för de som redan är hemvärnssjukvårdare och väljer att beväpna sig skall gå till.

Skeldar jagar pirater

SAABS OBEMANNADE helikopter Skeldar hjälper spanska marinen att kartlägga piraters verksamhet i Adenviken.

Förra året tecknade Saab ett kontrakt med spanska marinen om Skeldar, som testat systemet utanför Kanarieöarna på patrullbåten BAM Meteor.

– Skeldar används tillsammans

med en bemannad helikopter för att förbättra fartygets spaningsförmåga, säger Mikael Franzén på Saab till Expressen.

Skeldar är helt obemannad och styrs från en kontrollstation. Den är 5,2 meter lång, väger 235 kg och kan lasta 40 kg. Flygtid är sex timmar.

Polisen lär sig hur försvunna tänker

I JÄMTLAND arbetar polisen med att utveckla sökinsatser efter försvunna personer. Nytt är att försvunna som påträffats blir intervjuade av polisen. Frågorna ska leda till insikt om hur försvunna tänker – eller inte tänker.

– Målet är att få en bild om vad som hänt, hur det kom sig att personen blev vilse, vad personen tänkte och gjorde och om personen märkt att polisen letade. Förhoppningsvis kan vi på detta sätt skaffa oss ytterligare kunskap

och utveckla våra arbetsmetoder, säger Joakim Mattsson, chef på länskommunikationscentralen i Östersund till Itz.se.

När en person anmäls försvunnen samlar polisens vakthavande befäl in så mycket information som möjligt. Utifrån en mall görs en bedömning om situationen som den försvunne kan befinna sig i. Nu ska alltså underlaget för kommande eftersök också bygga på hur försvunna tänker.

Regeringen vill se blåljus samverka

MSB HAR FÅTT TRE UPPDRAG från regeringen som rör räddningstjänsten. I ett av uppdragen vill regeringen se förslag på utvecklad samverkan mellan blåljusmyndigheter.

– Att utveckla samverkan mellan den kommunala räddningstjänsten och andra blåljusaktörer är ett sätt att utnyttja samhällets resurser mer effektivt, säger försvarsminister Karin Enström till MSB:s tjugofyra7.

I det första uppdraget kommer MSB att utreda stöd till räddningstjänster med deltidsbrandmän och samverkan mellan blå-

ljusmyndigheter. MSB ska redogöra för vilka åtgärder myndigheten vidtagit för att stödja kommuner med deltidsbrandmän och hur det kan utvecklas. Regeringen vill också se hur samverkan kan utvecklas och goda exempel på sådan samverkan. Arbetet ska ske i samverkan med Rikspolisstyrelsen och Socialstyrelsen.

Det andra uppdraget handlar om ökad jämställdhet och mångfald inom räddningstjänsten som regeringen anser bör spegla sammansättningen i samhället.

Det tredje uppdraget rör kommunernas arbete med handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst.

De tre uppdragen ska redovisas senast 30 april.

MSB ser över hur blåljusmyndigheter samarbetar.
Foto: MSB

Militärt torn till salu

NU SÄLJER Fortifikationsverket ett 20 meter högt observations-torn i Rossholm på uppländska Hållnäsälvön. Observations-tornet hör till en 8 000 kvadratmeter stor fastighet där det också finns en kontorsbyggnad och garage.

– Fastigheten passar bra som

fritidshus. Från tornet kan man se solnedgången i havet, säger Hans Lidström på Fortifikationsverket till Arbetarbladet.

Försvarsmakten har tidigare hyrt fastigheten av Fortifikationsverket. Intill ligger ett skjutfält som användes under 50- och 60-talen.

Robotarna når Gotland på tre minuter

RYSSLAND MEDGER att landets krigsmakt placerat ut Iskander-robotar i Kaliningrad. Räckvidden täcker stora delar av södra Sverige, robotarna når Stockholm på fem minuter och Gotland på tre.

Mikael Oskarsson (KD), ledamot i Försvarsutskottet ser uppgifterna om robotarna som ännu ett argument att etablera förband på Gotland. Han vill ha personal och utrustning som motsvarar en bataljon på ön.

– Det är nödvändigt för att återskapa förtroendet för Sve-

riges försvar. Vi ska inte tro att vi kommer att bli anfallna imorgon, men vi vet att den ryska upp-rustningen till och med går snabbare än vad de tidigare gått ut med, säger Mikael Oskarsson till GT.

Samtidigt kommer tidningen Expressens uppgifter om en rysk kärnvapenövning mot svenska militära mål:

Ryska flygvapnet övade att anfalla militära anläggningar när två ryska bombplan förra året flög in mot Sverige.

Erfarenheter av Simone ger ny kunskap

EFTER STORMEN SIMONES framfart drar MSB slutsatser och erfarenheter för förebyggande arbete. Arbetet på myndigheten pågår och presenteras som statistik, som utredningar och rapporter.

Länsstyrelser, kommuner och räddningstjänster kan ta del av MSB:s naturolycksdatabas. Där samlas data kring skador och hantering efter naturolyckor. Dokumentationen som tidigare funnits utspritt på en mängd olika instanser i samhället, finns nu samlat och ger en helhetsbild.

I naturolycksbasen finns rap-

porter med uppföljningar och utvärderingar från de myndigheter som varit aktiva vid naturolyckor. Där finns också sammanfattningar som MSB gör med hela kedjan från orsak, via händelseförlopp till skadeverkan och lärdomar.

– Kunskaperna om vad som hände förra gången kommer till nytta på många olika sätt, till exempel inom riskanalyser, men också i utvecklingsarbetet med att vara mer proaktiv, vilket flera myndigheter har varit i fallet med stormen Simone, säger Magnus Johansson på msb.se.

Nya översvämningskartor

SOM ETT STÖD till länsstyrelser och kommuner har MSB tagit fram nya detaljerade översvämningskartor för områden där det råder stor risk för översvämming.

Nu finns kartorna som visar översvämningsområdena möjliga utbredning och vattendjup vid olika flöden.

Årets soldat och mod i strid

BRANDMANNEN PER LARSSON ledde sin skyttegrupp genom fientlig beskjutning under uppdrag i Afghanistan. Nu har han fått utmärkelsen "Årets soldat" för visat mod i strid. Förband: P7.

Per Larsson har tjänstgjort i Afghanistan under två omgångar och har nu fått kvitto på att han kan agera under beskjutning.

I hedersbetygelsen har fått från P7 står: Sergeant Larsson har uppvisat stort mod i flera stridssituationer och har lett sin grupp under fiendeeld och andra svåra situationer.

Under en semesterresa 2008 på Cypern fick han ett telefonsamtal från Försvarsmakten. En sjukvårdskunnig person med jägarbakgrund söktes.

– Jag är kustjägare och jobbar i räddningstjänsten. Det var klockrent, säger Per Larsson till hd.se.

Första omgången i Afghanistan var "lugn". Den andra "en helt annan sak, mycket tuffare". Per Larsson blev lindrigt skottskadad under Operation Shariki. Striderna fortsatte och året i vaden har han nu kvar som ett minne. Utmärkelsen från P7 påminner också om striderna.

Universitetssamarbete för säkerhets skull

FÖRSVARSMAKTEN har startat ett samarbete om informations-säkerhet med tolv universitet och högskolor i Sverige, bland dem Luleå tekniska universitet, LTU.

– Vår satsning har fungerat mycket bra med LTU tack vare ett nära samarbete med professor Tero Päiväranta, säger Ross Tsagalidis, Försvarsmaktens Högkvarter på LTU:s hemsida.

Samarbetet startades höstterminen 2010 med syftet att ge studenter vid LTU:s mastersprogram Informations-säkerhet, möjlighet att genomföra en kandidat- eller mastersuppsats och att få ett certifikat från Försvarsmakten.

Totalt har tio masterstudenter vid LTU klarat av Försvarsmaktens program. Nu jobbar universitetet i Luleå och Försvarsmakten vidare med att fördjupa samarbetet.

– Vi samtalade nyligen med Försvarsmakten om nya ämnesområden och möjligheter som vi kan ge våra studenter. Den här satsningen är en stor tillgång, säger Tero Päiväranta.

Också Försvarsmakten ser positivt på en fortsättning.

– Vi svarar för rikets säkerhet och vår verksamhet är mycket informationsintensiv. Det är bra för oss att samarbeta med kompetenta människor, säger Ross Tsagalidis.

Sverige köper drönare

FÖRSVARSMAKTEN har köpt drönare, obemannade flygfarkoster, UAV:er från USA, bland dem "Örnen" som använts av svenska förband i Afghanistan. Den väger 170 kg och är tillverkad av amerikanska Aero-vironment, skriver Sydsvenskan.

– Vinsten med UAV:er är att de kan ersätta spaningspatruller på marken. På så sätt får markförbandet en bättre uppfattning om omvärlden. Samtidigt som vi inte riskerar soldaters liv, säger Carl Johan Frödin, chef för arméns drönarprogram.

Nu kommer alla svenska armébataljoner att utrustas med UAV:er.

Soldater övar med UAV i Karlsborg. Nu har Försvarsmakten köpt nya. Foto: Nicklas Ehlén/Combat Camera/Försvarsmakten

Vad ser fienden?

SVENSKA SOLDATER har bra utrustning för att se fiender i mörker och till och med bakom väggar. Men hur väl syns de själva? FOI har tagit fram en väska med utrustning som visar vilka signaturer en soldat sänder till motståndarna.

Det är inte länge sedan infraröda sensorer var en teknik för de rikaste ländernas försvarsmakter. I dag har tekniken blivit så billig och lättillgänglig att även motståndsgupper har råd att köpa den. För svenska soldater på internationella uppdrag utgör detta en ny fara.

Därför har FOI tagit fram ett utrustnings- och utbildningspaket som ska visa soldater hur väl de syns i mörker av motståndarens tekniska utrustning och vad de kan göra för att skydda sig. Utrustningen består av en

väska som innehåller:

- ett antal sensorer av de typer som soldaterna kan förväntas möta
- programvaror för utbildning och värdering
- referensmateriel som visar hur objekt ser ut genom olika sensorer

Nu sker en kapplöpning mellan teknikutveckling på båda sidor, upptäcka och hålla sig gömd, där bättre kameror, målsökare och utvecklad databehandling möter allt mer avancerade material.

– När det gäller kläder handlar det om att väva in material som absorberar värme, vilket ligger nära utvecklingen av avancerade sportkläder, säger Hans Kariis, projektledare vid FOI i ett pressmeddelande.

FOI har utrustning som visar vilka signaturer en soldat sänder ut. Foto: Jimmy Croona/Combat Camera/Försvarsmakten

Lärdomar efter Tranarpsbron

MSB HAR UTRETT seriekrocken på Tranarpsbron i nordvästra Skåne förra året. 80 fordon var inblandade. Nu drar MSB lärdomar som ska kunna användas vid liknande olyckor i framtiden.

– Det här var en av de största trafikolyckorna som skett i Sverige. Räddningsinsatsen pågick i fem timmar. Därför har det varit viktigt att utreda hanteringen av olyckan, säger Marianne Stålheim på msb.se.

Utredningen har resulterat i fyra rapporter; en olycksundersökning som ger nationella erfarenheter, en intervjuundersökning med drabbade och två lokala olycksutredningar.

– MSB:s utredningsfokus ligger på räddningsinsatsen och vi har identifierat ett antal lärdomar, säger Marianne Stålheim.

De lärdomar som nu kommer att användas vid liknande olyckor i framtiden ligger inom följande områden: samverkan och ledning mellan ambulans, räddningstjänst och polis, geografiska svårigheter för insatsen och hur Rakel användes.

MSB har kommit fram till flera förbättringsåtgärder:

Ledning och samverkan kan utvecklas och göras bättre med regelbundna ledningsmöten, en gemensam ledningsplats och en väl uttalad skadeplatsorganisation.

Arbetsmiljön för insatspersonalen kan bli bättre genom kontinuerliga riskbedömningar.

Rakel är ett viktigt verktyg för att få en gemensam lägesrapportering, då behövs en genomarbetad sambandsplanering.

Den koreanska halvön representerar världens enskilt största geografiska koncentration av militära maktmedel och länderna i den omgivande regionen ett ekonomiskt och militärt kraftfält.

TEXT: TOMMY JEPPSSON
FOTO: PFC HEATHER SUTTON US. FORCES KOREA

En rundresa i Sydkorea och möten med militärer, diplomater och representanter för de neutrala ländernas övervakningskommission bekräftar bilden av ett område med hög spänningsnivå och konfliktpotential, förstärkt av regionens frånvaro av säkerhetsstrukturer av det slag som vi ser i vår egen världsdel. Denna bilateraliserade säkerhet mellan USA – Sydkorea, USA – Japan för att nämna några, innehåller exempelvis det intressanta faktum att i relationen Sydkorea – Japan så prioriterar det förstnämnda landet förbindelserna med Kina på bekostnad av de med Japan. Den japanska utomordentligt repressiva ockupationen av Korea 1910 – 1945 är orsak.

Sydkorea har under de senaste decennierna upplevt en utomordentligt snabb utveckling, från diktatur till en spirande demokrati och en ekonomisk framgångsaga som placerat landet i den monetära grupp av regionala eliter som karakteriserats som ”de asiatiska tigerekonomierna”,

vilket i det sydkoreanska fallet innebär en ranking som världens 12:e största ekonomi. Landets 45 miljoner invånare, vilka bor på en yta av halva den svenska, har en mycket hög utbildningsnivå och i en samhällsanda som uppmuntrar konkurrens har forskning, utveckling och industriproduktion noterat stora framgångar.

Försvarsindustrin är omfattande med hög teknologisk kompetens som möjliggör byggandet av bland annat kvalificerade örlogsfartyg, stridsvagnar och artillerisystem och med ambition att år 2020 bygga kvalificerade stridsflygplan.

Motsats i norr

Att jämföra med Nordkorea, ett land med 23 miljoner invånare, obetydlig ekonomi, en repressiv och sluten kommunistisk regim och världens fjärde största militärmakt med ungefär ca 1.5 miljoner soldater och sjömän. Landet innehar kärnvapen även om det finns frågetecken kring deras operativa status. Avseende militär konventionell förmåga så är idag styrkeförhållandet mellan Nord- och Sydkorea ca 2:1 till Nordkoreansk favör men kvalitetsmässigt bedöms skillnaderna vara stora där Sydkorea har trumf på hand.

Militärt

Den 45 kilometer långa bilfärden från Seoul till gränsen mot Nordkorea karakteriseras av hög militär närvaro. USA har 28 000 soldater i Sydkorea, vilket är en ganska beskedlig numerär jämfört med att

Den svenska delegationen inom NNSC på gränsen vid Panmunjom.

tolv sydkoreanska divisioner finns utgångsgrupperade för fördröjningsstrid. Sannolikt har dessa ambitionen att tillsammans med amerikanska stridskrafter, inom landet och tillförda, tidigt gripa initiativet och tillsammans med flyg och marinstridskrafterna övergå till en offensiv som bedöms syfta bland annat till att säkra huvudstadsregionens överlevnad eftersom denna ligger inom räckvidden för nordkoreanskt artilleri och markrobotsystem samt slå ut Nordkoreas nukleära installationer vilket skulle kunna bana väg för en politisk process som syftar till de militära operationernas upphörande och förhandlingar där Kina och USA skulle vara viktiga aktörer.

Neutral Nations Supervisory Commission (NNSC) – insats under 60 år!

De 60 år som passerat sedan Koreakriget har präglats av låsta positioner från båda parter. Olika försök har gjorts att skapa tillit och en fortsatt process mot ett mer omfattande fredsavtal, dock utan avgörande framgång. Övervakningskommissionen (NNSC), har varit på plats i sex decennier.

NNSC består idag av tre delegationer, den svenska och schweiziska som permanent finns på plats med 5 officerare vardera, samt den polska delegationen med 2 officerare vilka två gånger per år deltar i en planerings- och rapportskrivningsvecka.

Dygnet runt, året runt finns i campen i Panmunjom alltid en officer ur respektive kontingent från Sverige och Schweiz i rollen som vakthavande befäl. Oftast löser en till två svenska officerare inspektionsuppgifter utanför Panmunjom någonstans i Sydkorea. Övrig personal åtgår för rapportskrivning, planering, representation mm.

NNSC är till volymen en liten organisation men faktum är att NNSC verkat i 60 år och det finns betydande samstämmighet om att organisationen är ett av flera viktiga säkerhetspolitiska instrument för att bidra till en fredlig utveckling på den Koreanska halvön.

Avslutning

Nordkoreas mål är regimens överlevnad och man kommer inte att förhandla bort sin kärnvapenkapacitet eftersom detta är enda trumfkortet. Omvärlden måste dessvärre förhålla sig till dessa fakta.

Det ligger i Kinas intresse att backa upp Nordkorea ”lagom” mycket så att läget förblir ”status quo” varmed den politiska balansen inte rubbas i regionen.

Regionens betydelse som ekonomiskt och militärt maktcentrum bedöms öka. ■

Försvarsfrågan – Rikskonferensen 2014

angelägna samhälleliga satsningsområden. Likartade budskap gav folkpartiledaren Jan Björklund och här kom meningsskiljaktigheterna inom alliansen i Natofrågan tydligt i dagen.

Finlands president Sauli Niinistö betonade den nationella försvarsdimensionen, att hela landet skulle försvaras liksom värnplikten betydelse för att innehålla den ambitionen. Att vi i Sverige åter betonar försvaret av landet känns tämligen logiskt givet var människorna bor och var produktionsresurserna finns liksom att fungerande funktionskedjor är avgörande för Försvarsmaktens insatser oaktat dessa sker i Sverige eller internationellt. Att Sverige och Finland utifrån ett geostrategiskt faktum har nära sammanfallande säkerhetsintressen fram-

Valåret har inletts och det stundande riksdagsvalet i höst har som konsekvens att flertalet samhällsfrågor sätts under lupp. Försvarsfrågan utgör inget undantag varför årets konferens i Sälen i regi av Folk och Försvar, för övrigt den 67:e i ordningen, kom att få karaktären av att vara högprofilerad. Närvaron av H M Konungen, Finlands president Sauli Niinistö, statsministern, ledarna för de politiska partierna liksom chefer för myndigheter och företrädare för organisationssverige markerar att politikområdet säkerhet och försvar ingalunda saknar betydelse.

TEXT: TOMMY JEPSSON
FOTO: PER KLINGVALL

Valet, försvaret och omvärlden

Före valet i september ska försvarsberedningen lämna sin rapport, vilken utgör ett mycket viktigt inspel inför det kommande försvarsbeslutet. Under konferensen i vintervackra Sälen har själva bredden och komplexiteten inom många av de avgörande säkerhets- och försvarsrelaterade ämnesområdena lyfts fram och diskuteras och därmed belysts utifrån de rådande

åsiktsdifferenser som bland annat olika politiska partierna står för.

Utvecklingen i omvärlden, globalt såväl som i Sveriges närområde har varit föremål för presentationer, diskussioner och kommentarer. Situationen i mellanöstern och då speciellt Syrien, problemen inom Eurozonen, den internationella brottsligheten, Nato – frågan liksom medias maktrelaterade roll och hur de formar vår bild av omvärlden liksom olika perspektiv på vår egen säkerhets- och försvarspolitik har förtjänstfullt lyfts fram och getts belysning utifrån olika åsikts- och infallsvinklar. Att Sveriges säkerhet löses bäst tillsammans med andra verkar vara rådande majoritetssuppfattning då det gäller att både nationellt, regionalt, liksom att från ett europeiskt och globalt perspektiv bygga social och politisk stabilitet.

Åsiktsbrytningar och samsyn

En tydlig tendens i framförandet från statsministern var att nedtona det militära hotet mot vår del av världen, oaktat en utveckling emot en allt repressivare regim i Ryssland, samt att utvecklingen inom Försvarsmakten tecknades i övervägande ljusa pasteller. På ganska tydlig kontrakturs mot denna syn stod den kristdemokratiska partiledaren Göran Hägglund som understök att förstärkningar av såväl landets militära som civila försvarsförmåga är

kom såväl i president Niinistös som Statsminister Fredrik Reinfeldts respektive tal.

Det Socialdemokratiska fasthållandet vid militär alliansfrihet, betydelsen av nordiskt militärt samarbete liksom vikten av säkerhetsdimensionen inom EU och en betoning av betydelsen av ett starkare FN var socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven, liksom ordföranden i försvarsutskottet, Peter Hultqvist, tydliga med. Samarbetet med Nato och partnerskapets betydelse samtidigt som man tar avstånd från medlemskap, är socialdemokratiska ståndpunkter som konferensdeltagarna kunde nicka igenkännande åt.

Vänsterledaren Jonas Sjöstedt lyfte fram de nya säkerhetsutmaningar som vi står inför vilket bland annat exemplifierades med att vi som en konsekvens av klimatförändringarna kan komma att få uppleva stora folkvandringar som kommer att sätta ytterligare press på de europeiska länderna. Samtidigt var Jonas Sjöstedt tydlig med behovet av ett militärt försvar där internationellt militärt samarbete tillades mindre vikt, där betydelsen av ett substantiellt hemvärn liksom rollen för de frivilliga försvarsorganisationerna framhölls. Vapenexporten ansåg Jonas Sjöstedt skulle omprövas.

Att en försvarsminister har att hävda den officiella linjen överraskar ingen och Karin Enström tecknade en i huvudsak

positiv bild av läget inom Försvarsmakten samtidigt som hon tillstod att det finns utmaningar och betonade att försvarsreformen kräver tid för att implementeras.

ÖB general Sverker Göransons framförande tog utgångspunkt i Försvarsmaktens roll som den yttersta garanten för svensk säkerhet, han hyllade det goda arbete som genomförs av anställda i Försvarsmakten på alla nivåer men pekade också på de utmaningar, inte minst av ekonomisk art, som kan hota försvarsreformen. Ett tydligt budskap var Försvarsmaktens syn att i en avvägningssituation är det angeläget att prioritera kvalitet framför kvantitet.

Välarrangerad konferens

Axplocken ovan från ett välfyllt och intressant program täcker enbart in delar av mångfalden i årets konferens som måste karakteriseras som ytterligt intressant och givande.

Folk och Försvars professionella arrangemang är värt en eloge. Konferenser av denna omfattning utgör inte minst en logistisk utmaning och återigen har arrangemanget flöjt friktionsfritt.

Innevarande års Sälenkonferens, kanske

Hans Majestät Konungen deltog också på rikskonferensen.

ännu mer än tidigare, har belyst säkerhetsfrågornas inneboende komplexitet, samtidigt som detta valår har potential för ett ökat fokus på säkerhets- och försvars-

frågorna, en av statens kärnuppgifter och där säkerhet utgör själva grundvalen för en positiv samhällsutveckling. ■

Rafflande om försvarspolitik

Korridoren till Kaliningrad är Johan Wiktorins debutroman, vilken tilldrar sig i en för landet mycket känslig försvars- och säkerhetspolitisk situation. Boken presenterar i skönlitterär form de brister i svensk militär förmåga som gör att den politiska ledningens handlingsfrihet i ett svårt läge blir begränsad.

Författaren tecknar trovärdigt ett scenario som ställer vår politiska och militära ledning inför ytterligt osäkra, svåra och pressade situationer. En bok som rakt och enkelt fokuserar på bristerna i det svenska försvaret och gör det på ett spännande och läsvärt sätt. ■

Korridoren till Kaliningrad

Johan Wiktorin

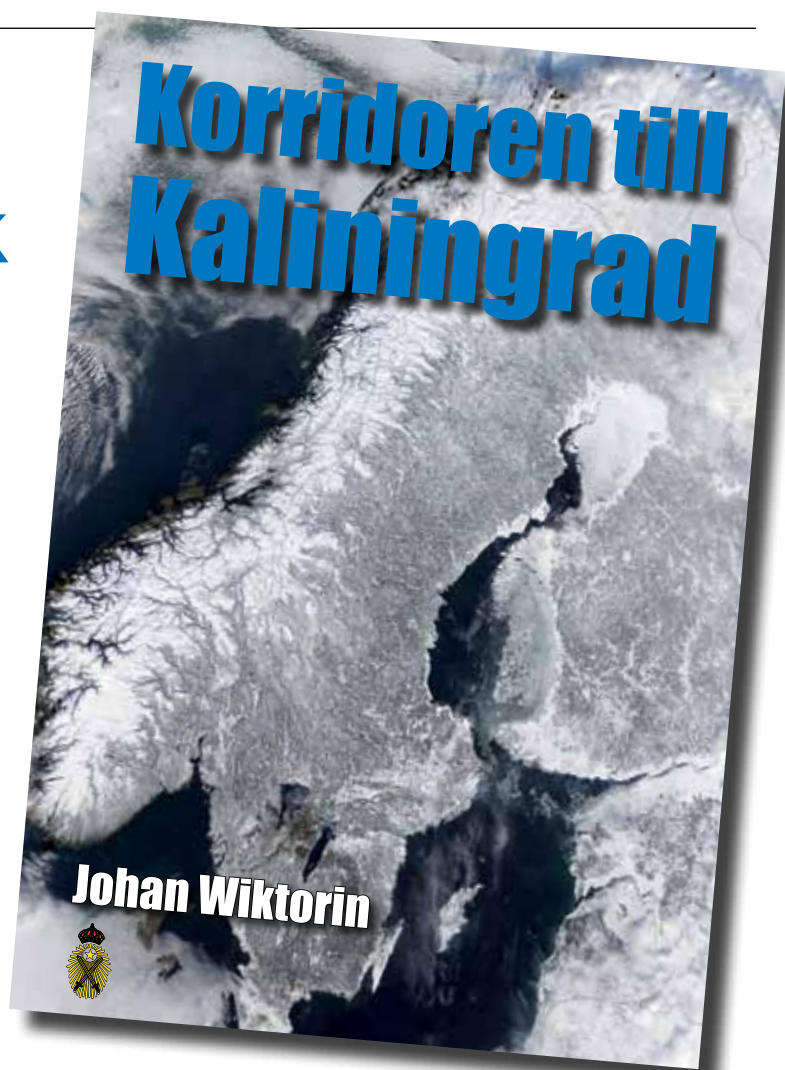
Utgiven 2013 av

Kungl Krigsvetenskapsakademien

ISBN 978-91-980878-3-3

Beställes via KKrVA.se

Pris: 120 kr, frakt tillkommer

Soldater – efterfrågade av civila arbetsgivare. Nu byggs broar mellan Försvarsmakten och näringslivet. Foto: Jimmy Croona/Combat Camera/Försvarsmakten

Soldater till företag – ny satsning

Försvaret är inne i en jätteutmaning. Befattningar i insatsorganisationen ska fyllas med officerare, gruppbefäl, soldater och sjömän. 4 000 killar och tjejer ska utbildas varje år. Kontakter med civila arbetsgivare ska bredda basen.

TEXT: PER LUNQE

Vägarna som leder till målet med personalförsörjningen är flera. En ny funktion inom Försvarsmakten som startades 2013 arbetar med att bygga relationer med civila arbetsgivare och lärosäten. Finns behov av tidvis tjänstgörande soldater och reservofficerare hos andra arbetsgivare?

– Det finns det, säger Mia Jungefors som är HR-strateg på Högkvarteret.

Bygger broar

Mia Jungefors jobbar tillsammans med Jakob Kretschmer och chefen Göran Oscarsson med att utveckla arbetsgivarrelationer. Hon började i januari 2013 och

hade den perfekta bakgrunden: Säljare inom logistik, coach och rekryterare på HR-avdelningar.

– Jag visste att detta var ett jobb för mig.

Vad gör du och dina kollegor?

– Vi bygger broar med privata företag, civila myndigheter och skolor. Vi ger oss förstås ut men blir också kontaktade.

IBM nappade

Mia Jungefors och hennes kollegor informerar om Försvarsmaktens nya personalförsörjning och skapar centrala samarbeten med andra arbetsgivare, organisationer och skolor.

Det finns flera större företag som nappar på möjligheten att anställa delvis tjänstgörande soldater. Ett är IBM som våren 2013 hörde av sig till Högkvarteret. De driver ett pilotprojekt för att anställa 15 soldater som konsulter. Varför ska de göra det?

– De ser att de får konsulter som redan har en kvalitetsstämpel, säger Mia Jungefors.

Sund värdegrund

Det betyder att IBM kan vara hyggligt säkra på att soldaterna som ska jobba med IT och IT-utveckling har alla de egenskaper

som en soldat ska ha, ansvarstagande, resultatorienterade, engagerade, vana vid att jobba i grupp och en sund värdegrund.

– Det här är lite av ett pilotprojekt för oss också, faller det väl ut och det räknar jag med, har vi ett show case.

I höstas var Jakob Kretschmer i kontakt med Clifftron Mining. Företaget är i behov av chaufförer som kan köra malm.

– De kommande åren behöver de många chaufförer. Det passar då jättebra med förare från Försvarsmakten. Här ser vi en vinna-vinna-situation. Alla tjänar på det, Clifftron, Försvarsmakten, regionen och soldaten själv.

Soldaterna har det som behövs

Ett annat företag som tagit kontakt med Högkvarteret är Viasat.

– De hade hört om vårt program för arbetsgivarrelationer, säger Mia Jungefors.

De söker gruppleddare och har haft svårigheter att hitta rätt kandidater. Men soldater och gruppchefer har de kvaliteter Viasat behöver.

– Ja. De är vana att jobba i grupp, att leda andra, att få andra med sig. Det är egenskaper som Viasat behöver i sin sälj-

organisation. Avtalet är skrivet.

Entreprenörer vädrar morgonluft, ser att det finns möjlighet till verksamhet: Företaget Military Work är ett bemanningsföretag som uteslutande anlitar militärer.

– De får personal med en unik kompetens. De nischar sig, har en slogan, ”rätt tid, plats och utrustning”. Vi är glada över att samarbeta med dem.

Offensiv agenda

Högkvarteret jobbar också mot myndigheter.

– Vi ordnar tillsammans med Arbetsförmedlingen träffar på förband och arbetsmarknadsdagar. Där möts förbandet, företag och andra organisationer på orten som har behov av personal, säger Mia Jungfors.

Hon och hennes kollegor har en offensiv agenda. Mycket hänger på att rekryteringen till insatsorganisationen lyckas, och då underlättar det om tidvis tjänstgörande får möjlighet till annan verksamhet då de inte är klädda i m/90. ■

Mia Jungfors skapar kontaktytor med bl a civila organisationer. Foto: Per Lunqe

Försvaret stödde inte neutralitetspolitiken

med fjärrstridskrafter. Följden blev att armén missgynnades i förhållande till flygvapnet och marinen. I smyg växte ett militärindustriellt komplex fram. Industrins behov av att snabbt omsätta de allt dyrare stridsflygplanen slukade de resurser som skulle ha behövts för en omställning. Inhemsk flygindustri och värnplikt gick i längden inte heller ihop. Ett försvar utan luckor var ett guldägg för försvarsindustrin, noterar Björemman, men ”armén föll samman som ett korthus”.

Risken för ett överraskande angrepp underskattades och vi hade därför inget kuppförsvaret. Ett sådant hade krävt en ny organisation för armén och drastiska förändringar i Försvarsmaktens struktur men den etablerade balansen fick inte ändras. ”Det var en farlig risktagning” konstaterar Björemman.

Carl Björemman återkommer till sin forskning om svenska försvaret under efterkrigstiden med en fjärde bok: ”Var vi redo? Svenska armén under kalla kriget.” Hans slutsatser bygger på en minutös genomgång av källorna – som är både de officiella politiska och militära men också en del mer personliga iakttagelser av honom själv och officerskollegor.

Sedan 1970-talet har Björemman framträtt som en vass kritiker av försvarspolitik och den vanvård av Försvarsmakten som idag lett till irreparabla skador. I denna bok ifrågasätter han att vi under det kalla kriget hade ett försvar som verkligen var ändamålsenligt. Han visar hur vi officiellt var neutrala samtidigt som planering och övningar ensidigt inriktades österut.

Utvecklingen styrdes av försvarsbeslutet 1948 som fryste principen om ett försvar utan luckor, alltså ett stormaktsförsvar i miniatyr. ÖB Helge Ljung var emot men kördes över. Modellen är bara möjlig om resurserna flödar fritt, men leder till gradvis förfall i en minskad ram. Arméns fredsorganisation blev ett sparobjekt utan att politikerna insåg hur intimt den hänger samman med krigsförbanden.

Armén missgynnades

Hotbilden var en storskalig invasion över havet och därmed lästes hela planläggningen till ett högteknologiskt kustförsvar

Honnörsorden flödade

Ett tyst samförstånd uppstod om socialdemokratins försvarspolitik, skriver Björemman. Honnörsorden från beredskapsåren flödade i retoriken. Men regeringen hade en hemlig agenda, där gällde ren och skär maktpolitik. Partinyttan krävde att man satsade på flygindustrin.

Enligt Carl Björemman borde Sverige ha utkämpat det kalla kriget rustat på följande sätt:

Tyngdpunkt på markstridskrafter omfattande dels brigader med stor strategisk och operativ rörlighet, dels ett yttäckande territorialförsvar. Behovet av fjärrstridskrafter var mindre.

Istället ”blev det som det blev” och Björemans svar på sin egen fråga om det militära försvaret var ett effektivt stöd för den deklarerade neutralitetspolitiken blir därför: ”NEJ”. ■

TEXT: ULF IVARSSON

Var vi redo? Svenska armén under kalla kriget

Carl Björemman
Svenskt Militärhistoriskt
Biblioteks Förlag
182 s, ill.

Unga markörer, men viktiga i övningen. Foto: Per Klingvall

Vet vad som ska göras om Forsmark havererar

När Länsstyrelsen i Uppsala testar den organisation som ska kunna hantera ett haveri i Forsmark, spelar Krisstödsförbundet en stor roll i övningen Havsörn.

TEXT: PER LUNQE

Havsörn, som genomfördes i början av december samlade ett fyrtiotal organisationer och hundratal övade befattningshavare. Scenariot byggde på en spelad kärnkraftsolycka med utsläpp av radioaktiva ämnen – den tuffaste utmaning Länsstyrelsen har.

Övningen var viktig, nu skulle deltagande organisationer se om de kunde samarbeta i den stora apparat som dras igång när härdsmltan är ett faktum. Organisa-

tionerna, ledda av Länsstyrelsen, skulle inte bara göra sitt, de skulle också kunna göra det tillsammans med andra.

50 från Krisstödsförbundet

Havsörn var delad i två delar, en stabsövning och en i fält – en seminarieövning. Krisstödsförbundet, en del av Försvarsutbildarna, skötte en hel del under fältövningen.

Med Bertil Brifors i spetsen för ett 50-tal medlemmar stod Krisstödsförbundet för logistiken på den utrymningsplats som var förlagd till sporthallen i Gimo. I en lokal, Ladan, står Stina Karlsson med kollegor och brer 350 smörgåsar. Det går undan. Dagen före har de varit inne i Uppsala och handlat allt som ska utspisas. Det är ärtsoppa, rostbiff med potatissallad, korv och kallskuren kalkon.

– Vi har inhandlat så att glutenallergiker, vegetarianer och utrymmande som inte äter fläsk också ska bli mätta, säger Gunilla Mohlin, veteran i sammanhanget och bas i köket.

Alla ska äta sig mätta

400 portioner fanns att servera.

– Det är en viktig del här på stationen, att alla kan äta sig mätta. Sjunker blodsockret blir det sura miner, säger Krisstödsförbundets insatsledare, Rolle Stavlin.

Han rör sig i området med radio och löser saker som inte fungerar. En sådan under övningen är att Upplands Lokaltrafik missat i beställningen. De levererade korrekt tre bussar för utrymningen, men kunde bara köra en tur med varje buss mot önskat två.

– Vi fick packa dem lite mer, säger

Stina Karlsson och hennes kollega brer 350 smörgåsar inför övningen.
Foto: Per Lunqe

Rolle Stavлинд.

På varje buss finns en värd med dosimeter. En av värdarna som ledde en förskoleklass som fick vara utrymmande, mätte upp 0.13 mS.

– Ingen fara, det är bakgrundsstrålningen, säger han.

Ställer upp med kort varsel

Totalt var 150 markörer med, vilka spelade utrymmande. Övningen visade hur väl logistiken fungerade på utrymningsplatsen som låg fyra mil från Forsmark.

Krisstödsförbundet, med sina 140 medlemmar är beredda att ställa upp med kort varsel. Fyra timmar efter larm är organisationen igång med medlemmar på plats. De jobbar i åttatimmarsskift dygnet runt. För det krävs ledning.

– Vi har administrativa chefer som går på listor och kallar in, de sköter också bemanningen av skiften så att medlemmarna får vila mellan varven, säger Bertil Brifors.

Materiel från försvaret

I Gimo satte Krisstödsförbundet upp tält, värmda med dieselaggregat. De har förbundet fått från Försvarmakten liksom lastbilar.

– Vi har plockat ihop fungerande en-

heter av det vi fått, säger Rolle Stavлинд.

Krisstödsförbundet höll också i en sambandsfunktion under Havsörn, hade en materielgrupp, mätte strålning och körde med en transportgrupp räddningstjänst-

personal runt slingor i zoner runt Forsmark där det fanns hundratals mätpunkter. De såg också till att främst utrymmande fick information om vad som hände, genom användandet av värdar.

Stabsövning

I Gimo ledde polisen verksamheten och i Uppsala bemannade Länsstyrelsen ledningscentralen – spindeln i nätet.

Bland deltagande organisationer och myndigheter fanns Forsmarks Kraftgrupp, Försvarmakten, Polismyndigheten i Uppsala, länets kommuner, Jordbruksverket, MSB, SOS Alarm, Strålsäkerhetsmyndigheten och SMHI.

– Fältövningen genomfördes simultant med stabsövningen. Det viktigaste är att vi ska se till att driften av utrymningsstationen och strålmätningen fungerar. Det är fältövningen som ger Havsörn det största karaktärsdraget, sa Carl Barrljung på Länsstyrelsen i Uppsala.

Lugnt och sansat

I idrottshallen stod Krisstödsförbundets medlemmar och såg till att ingen gick in utan att ta på sig skoskydd. De slussade fram utrymmande mot den snitslade bana där de köade inför strålningskontrollen. Vid ettiden hade första gruppen utrymmande kommit, förskolebarn som med stora ögon snällt ställde sig i den båge där dosimetrar kunde konstatera att de inte utsatts för strålning.

I ett verkligt läge, när det som inte fick hända, ändå har hänt, skulle det varit skarpt.

– Vi vet att vi kan göra det som krävs av oss, säger Bertil Brifors. ■

Bertil Brifors hade mycket att hålla koll på. Foto: Per Lunqe

Den fiktiva staden Spång har fem större gator och består av ett antal kvarter med bostadshus och affärslokaler tätt intill varandra.

Staden Spång – Europas mest avancerade träningsanläggning för strid i bebyggelse

Ett stridsfordon 90 dundrar in i kvarteret och eldröret sveper fram och tillbaka på sin jakt efter mål. Ett skott avfyras och rök kommer från ett öppet fönster. På lekplatsen slänger sig några soldater ned och tar betäckning.

TEXT OCH FOTO: STEFAN BRATT

Nej, det är ingen beskrivning av en strid i Afghanistan mellan en svensk patrull och talibaner utan en ögonblicksbild när en av världens mest avancerade anläggningar för strid i bebyggelse (SIB) används. Den ligger vid Markstridsskolan i Kvarn.

Den fiktiva staden Spång består av ett antal kvarter med bostadshus med lek-parker, hotell, livsmedelsbutik, ja, till och med ett Systembolaget. Men det är inte kulisserna och de tomma byggnaderna som är det intressanta utan det är den avancerade sensor- och pyroteknik som installerats och

utvecklats av leverantören Saab Training Systems i Jönköping på uppdrag av FMV.

Övervakning från kontrolltorn

– När en övad kastar in en handgranat som briserar i ett rum får vi direkt en effekt i vårt utvärderingssystem. Likaså verkan från beskjutning av olika vapentyper registreras och kan sedan utvärderas av förbandet efter att övningen slutförts, berättar kapten Johan Eklöf.

Det är Johan Eklöf som basar för anläggningen och leder utvärderingsteamet från spelledningens hjärta, Excon, som är förkortningen för Exercise Control. Ett torn finns i utkanten av anläggningen där övningsledaren kan se och avgöra var varje övad soldat befinner sig och vilka vapen som används. Excon har också möjlighet att lägga ut fingerade minfält eller simulera artilleri- eller robotbeskjutning.

Det är hundratals kameror och sensorer som monterats i de hundratals rum som anläggningens 42 olika byggnader består av.

Området är ungefär 500x500 meter stort och har 4-5 genomgående vägar där strids-

fordon och stridsvagnar kan rycka fram.

Anläggningen levererades från FMV i våras och när den väl var invigd innebar det att svenska försvaret nu har tillgång till en av världens mest välinstrumenterade strids-träningsanläggningar.

Hundratals kameror

– Jag vet ärligt talat inte exakt hur många olika instrument i form av kameror, sensorer, detektorer och markeringsutrustningar som finns, men det är många. Genom att visa via konkreta, filmade situationer förstår soldaten eller gruppen vilka misstag eller korrekta åtgärder som vidtogs. Detta är mycket uppskattat av såväl de övade som förbandens övningsledare, säger Johan Eklöf.

Avsikten är att SIB-anläggningen ska kunna genomföra cirka sju kompani-övningar per år. Då krävs att förbanden som genomför en sådan omfattande övning är samövad inom grupp och helst inom plutons ram.

– En kompaniövning innebär att förbandet är på plats och använder anlägg-

ningen i 10-11 dagar. En vecka består av förberedelser inklusive befälsutbildning och de avslutande tre-fyra dagarna är övningsdagar för hela förbandet, förklarar Johan Eklöf.

Olika teknikhus

Området består av ett antal olika typer av byggnader. Där finns två teknikhus där instruktören kan gå uppe på en ramp och studera de övade och ge direkt återkoppling eller bara iakttä. Där finns även två villor med källare samt ett antal trevåningshus med balkonger som kan användas för inbrytningar.

– Det så kallade ”kommunhuset” är vår högsta byggnad, fem våningar. Anläggningen består också av ett hus där skarp ammunition kan användas för att grupper ska öva rensning av byggnad, säger Johan Eklöf.

Enligt Eklöf kan i stort sett alla inom armén förekommande vapensystem användas och skjutas med inom anläggningens område.

Det arbete som nu intensifieras är att ta fram och utveckla en metodik för hur anläggningen ska nyttjas på mest effektivt sätt.

– Det finns också tankar på att öka anläggningens yta något i framtiden men detta är endast planer. Det finns också i gällande miljötillstånd en begränsning om hur många helgdagar som anläggningen kan nyttjas och detta måste vi naturligtvis ta hänsyn till när verksamheten planeras. Idag har vi tyvärr bara möjlighet att öva med arméns reguljära enheter trots att hemvärnet har visat mycket stort intresse för att öva med sina insatskompanier, säger Johan Eklöf. ■

FAKTA

Övnings teknik SIB

Varje handeldvapen som används under en övning förses med en liten sändare med laser som skickar iväg information om vilket vapen som avfyrats. Sensorer monterade i varje rum känner i sin tur av vart skottet träffat och om någon som befunnit sig i rummet eller angränsande rum är träffade eller på annat sätt stridstekniskt påverkats av vapnets verkan.

En dator i varje hus beräknar sedan hur den övade truppen påverkats av beskjutningen. Hela övningsförloppet registreras av Exercise Control och varje individs framfart loggas i en databas som efter övningens genomförande kan laddas ned och tankas vidare till andra datorer i olika format. Något som medför att varje övat förband kan ta med sig data till förbandets hemort och utföra egna analyser i efterhand.

Ett bostadshus med lekplats.

Kn Johan Eklöf är chef för SIB-anläggningen.

Strålsäkerhetsmyndighetens tekniska utrustning visades på mässan.

Samhällssäkerhetsmässan

Under några dagar kretsar alla samtal på Kistamässan, utanför Stockholm, kring stora ämnen som klimathot, terrorrisker, ekonomiska kriser och social oro i samhället. På plats finns ett femtiotal utställare. Alla med samma mål, att knyta kontakter och byta kunskaper. Allt för att öka säkerheten och utveckla samarbetet mellan samhällets olika aktörer.

TEXT OCH FOTO: BEATA HANSSON

Forskare, entreprenörer, företagare, länsstyrelser, branschorganisationer, frivilliga försvarsorganisationer liksom politiska beslutsfattare. Alla experter på olika vinklar av samhällssäkerhet, nu under ett och samma tak. Och det är högt till tak här, mellan broschyrer, karameller, PowerPoints och spännande seminarier. Till synes inga begränsningar i montrarna. Hos teknikonsultföretaget Combitech delar man ut små hörlurstillbehör till mobilen. En bombdetektor visas upp hos FOI och en ambulerande strålskyddsbil står parkerad hos SSI. En mediadestruktör tuggar frene-tiskt i sig hårddiskar i en annan monter. Och legobilar kör runt hos ytterligare en utställare.

Malin Linder från Försvarsutbildarna

står i frivilliga försvarsorganisationernas gemensamma monter. Hon var här första gången 2011. Malin såg direkt att det här var ett bra forum att mötas i. Lära känna varandra och hitta samverkansarenor inför framtiden.

– Det här blir en naturlig plats att träffa andra som också är engagerade i frågor som rör samhällets säkerhet, det känns viktigt att få känna att man gör något tillsammans med sina grannar.

Hon ser detta som ett naturligt forum för de frivilliga försvarsorganisationerna att gemensamt visa upp sin kompetens för andra parter. Och kanske få fler uppdrag av kommuner och myndigheter.

MSB:s generaldirektör Helena Lindberg tycker att årets Mötesplats Samhällssäkerhet hade ett brett och kvalitativt program. Det fanns också gott om möjligheter att mötas och samtala om angelägna frågor inom området samhällsskydd och beredskap.

– Mässan i år hade en trevlig karaktär av intim mötesplats. Det fanns många bord att småprata vid och ett brett utbud av seminarier. Man skulle ha behövt kлона sig för att hinna med allt som verkade intressant.

Malin Linder är mycket nöjd med att få visa upp frivilliga försvarsorganisationernas alla spetskunskaper under mässdagarna.

FAKTA

Mötesplats samhällssäkerhet anordnades första gången 2011. Nu planerar man nästa mässa som ska gå av stapeln 2015. Huvudpartners är MSB och SKL. Samarbetspartners är SOFE, SACS, FOI och NSD. Mediapartner är Skydd&Säkerhet. Syftet med mässan är att kunna erbjuda ett par dagar av kunskapsutbyte och samverkan för centrala myndigheter, länsstyrelser kommuner, landsting och företag som arbetar med samhällets säkerhet. Det handlar om att utveckla samarbetet mellan aktörer inför, under och efter olyckor och kriser i samhället.

Robin Földvary i sin hemvärnsbasker efter genomförd GU-F. Foto: Privat
Infälld bild: Hans Klingvall ser inte bara GU-F:en som en bra utbildning utan vill också att den ska leda vidare. Foto: Per Lunqe

– När GU-F:en är genomförd och soldaten fått godkänt fortsätter det militära livet. Hans Klingvall arbetar vid Högkvarteret med rekrytering på Produktionsavdelningen. Han är angelägen om att alla som godkänts fångas upp och informeras om fortsättningen.

TEXT: PER LUNQE

GU-F:en står i fokus för Försvarsmakten.
– Vår syn på den är odelat positiv, säger Hans Klingvall. Han ser den grundläggande soldatutbildningen för frivilliga som första steget att fylla hemvärnsförbanden med specialister.

– Här har vi insatsglasögonen på rätt personer med rätt utbildning.

Den andra viktiga delen är rekrytering till Försvarsmakten.

– Vi får en kvalitetssäkring inför en möjlig fortsättning i GMU:n som blivande soldat i ett insatsförband och kanske för

vidare utbildning till specialistofficer.

Rekryteringsperspektiv

Från Hans Klingvalls position, där han är koordinator för rekrytering, ser han nyttan för Försvarsmakten.

– Jag ska ha perspektivet på rekryteringsinsatserna. GU-F:en är viktig, säger han.

Hans Klingvall trycker på fortsättningen efter en genomförd GU-F.

– Vi har behov av kvalitetssäkrade rekryter och hemvärdet har behov av duktiga specialister.

En soldat som genomfört GU-F är en viktig person för Hans Klingvall.

– Här finns en signal, här finns en person som är lämplig för militär verksamhet. Under samtalet om yrkesvägledning som genomförs i slutet av en genomförd GU-F, dyker flera möjligheter upp.

Karriärvägar

Det är möjligheter till en befattning i hemvärdet, men en karriär i Försvarsmakten kan också öppnas.

– Det gäller att fånga den soldaten, så han eller hon inte hamnar i ett slags fritt

fall och försvinner. Sämsta läget är att soldaten inte blir kontaktad efter GU-F:en, säger Hans Klingvall.

Hans jobbar med rekryteringskoordinatorer på förbanden. De samordnar förbandens aktiviteter för rekrytering och ska fånga upp soldater som blivit godkända på en GU-F. Rekryteringskoordinatorerna är en resurs inte bara för förbanden, utan även för utbildningsgrupper och frivilliga försvarsorganisationer. Dock:

– Vi genomför aktiviteter för att rekrytera lämpliga personer, men vi kan aldrig matcha de frivilliga försvarsorganisationer.

Anställd och i hemvärdet

Vad händer efter en GU-F?

Hans Klingvall pekar på två soldater som valt olika vägar, Pontus Stålbrandt som efter GU-F:en nu är anställd på Livgardet och Robin Földvary som är specialist på ett insatskompani i hemvärdet.

Pontus gjorde sin GU-F i Karlskrona.

– Jag fick reda på den genom att jag varit med på några sommarkurser med FRO, säger han.

Nästa steg för Pontus var fortsättning i hemvärdet där han var signalist i 291. Insatskompaniet efter kompletterande radioutbildning. Men nu funderade han vidare:

– Arbetsmarknaden är tuff och Försvarsmakten är en trygg arbetsgivare.

Han sökte och kom in på en GMU på Livgardet i början av förra året. Det gick bra, och befälen såg gärna att han fortsatte.

– Jag fick en provanställning, gick FSU och nu är jag anställd, säger Pontus.

Han ångrar inte valet av arbetsgivare.

Yrkesvägledning

Robin valde att fortsätta spåret mot hemvärdet efter GU-F:en som blev en riktigt stor händelse för honom.

– Det var jättefin gemenskap. Jag har fortfarande vänner över hela landet från den, säger han.

De två veckorna på Marinbasen i Karlskrona gav Robin en bra fortsättning på hans militära liv.

– Jag har varit med i Försvarsutbildarnas ungdomsverksamhet och kände igen ganska mycket. Och instruktörerna var verkligen duktiga. Det jag behövde bli bättre på fick jag hjälp med.

I slutet på GU-F:en pratade Robin med ett befäl i ett yrkesvägledningssamtal. Då stod det klart för honom att hemvärdet var vad som gällde. Efter komplettering med signalistutbildning har nu Robin hemvärdet i sikte, men först ska han jobba i Norge.

Gillar drivet och engagemanget i frivilligrörelsen

Engagemanget och kraften i frivilligheten, det är vad Sofia Arkelsten ser och vill fånga upp. Den aktivitet som finns i politiska rörelser, som hon har erfarenhet av, den finns också inom försvaret.

TEXT: PER LUNQE

Från sin position som ordförande i riksdagens utrikesutskott och plats i försvarsberedningen är Sofia Arkelsten (M) intresserad av frivilliga försvarsorganisationer. Beredningen är inne i andra halvlek och ska i mars presentera en rapport där frivilligheten och möjligheterna att bidra till ett robustare och säkrare samhälle sätts under lupp.

På en direkt fråga om hennes syn på frivilliga försvarsorganisationer säger hon: Engagemang. Och lägger till: Organisationerna är viktiga för de tar hand om det engagemanget.

Som i politiken

Hon jämför med sina egna erfarenheter. Född samma år som hennes parti var med om att bryta ett 44-årigt socialdemokratiskt styre, tog hon fajten för en riksdagsplats 1998, misslyckades men blev lokalpolitiker. 2006 lyckades hon. Och liksom inom försvaret bygger demokratin på att frivilliga själar ger sig in i politiken.

– På samma sätt är det förstås. Det skiljer inte så mycket. Man har mål och man strävar mot dem och man gör det för att man har en övertygelse, säger Sofia Arkelsten.

När de yngre

Hon menar också att det här med att engagera sig frivilligt är att komma in i ett sammanhang där andra delar samma intresse. I samhället handlar det om vilka värderingar som ska gälla, i försvaret om att skydda demokratin.

Ungdomsfrågor kommer upp:

– Jag har tittat på ungdomsfrågorna. Många organisationer har anpassat och utvecklat sig så att de når de yngre.

I Sofia Arkelstens värld är anpassningen helt nödvändig för att organisationerna ska dra med sig internet-ungdomen.

Sofia Arkelsten vill att man tillvaratar engagemanget i frivilligrörelsen. Bilden är från kurs för ungdomsinstruktörer i Skövde 2012. Foto: Per Lunqe
Bilden till höger: Sofia Arkelsten vet vad engagemang betyder. Hon har egen erfarenhet från politiken. Foto: Riksdagen

– Försvarsorganisationerna har samma utmaning här som alla andra organisationer.

Och det lyckas Försvarsutbildarna bra med, tycker hon. Över 2 000 ungdomar träffas så gott som varje vecka för att vara tillsammans i ett militärt sammanhang. De lär sig fungera i grupp, värdegrund, sjukvård, orientering, skytte. De har roligt, det är Sofia Arkelsten övertygad om.

– Det finns mycket som drar, nätet tar en stor del av ungdomars tid. Då har jag sett att organisationer som Röda Korset är väldigt duktiga på att säga; ni måste göra något mer, säger Sofia Arkelsten.

Vill göra något

I politiken liksom inom försvarets frivilligorganisationer börjar ungdomarna i femtonårsåldern.

– De vill göra skillnad, för att använda ett slitet uttryck, men som jag ändå tycker har bäring.

Och då:

– Det är viktigt att ungdomarna bekräftas och att de får en någorlunda tydlig väg framåt. Att deras engagemang leder till något. Många vill förändra, göra något mer.

Folkförankring

Och när Kalle i Norrtälje kommer hem efter en helg på Vaddö med Luftvärnsungdom, då berättar han för mamma, pappa och syrran vad han varit med om.

– Det är klassisk försvarsinformation och folkförankring, även om Kalle kanske inte tänkte folkförankring när han reste sitt tält tillsammans med kamraterna på Vaddö, säger Sofia Arkelsten.

Generaler på högkvarteret brukar vid intervjuer om frivillighet nämna några saker de tycker är viktiga. Det viktigaste brukar också vara rekrytering, därför att personalförsörjningen i Försvarsmakten har mycket hög prioritet.

– Försvarsmakten behöver flera vägar in. Den lagstadgade är borta. Då är de frivilliga försvarsorganisationerna mycket bra.

”Riktigt bra med Military Weekend”

Sofia Arkelsten gillar starkt de Military Weekends som Försvarsutbildarna driver sedan ett par år.

– Det är ju riktigt snyggt förpackat. En sådan här prova-på-helg kan vara en bra dörröppnare. Under 48 timmar får jag se om det passar mig, något som kanske skiljer sig helt från mitt vanliga liv.

Dessutom finns en bonuseffekt.

– För dem som uppträder att detta passar inte alls, de behöver inte söka och kanske bli antagna på GMU:n. Bra både för dem själva och arrangerande förband, säger Sofia Arkelsten.

Hon har mycket att pussla ihop inför rapportsläppet i mars. Men en sak vet hon, och där råder politisk samsyn i försvarsberedningen, regering och riksdag kan lita på frivilligheten. ■

En gnista kan tända en prairiebrand

Osäkerheten i vårt närområde har ökat. Det var den allra viktigaste slutsatsen i Försvarsberedningens rapport Vägval i en globaliserad värld. Omvärldsbeskrivningen lades fram i juni 2013. Man kan oroligt konstatera att när beredningen i vår ska omsätta analysen till konkret försvarspolitik, har osäkerheten ökat än mer.

TEXT: CLAES ARVIDSSON

Det finns inte någon anledning att trycka på panikknappen, men vi lever inte i en lika lugn vrå av världen som tidigare. Det är signifikativt för det nya läget att Ryssland har övat anfall i Zapad 13 och Nato byggt försvar i Steadfast Jazz. Att geopolitiken har gjort comeback illustreras också av konflikten mellan EU och Ryssland. 2013 blev ett dramatiskt år.

Inom ramen för det så kallade Östliga partnerskapet, som Sverige var en av initiativtagarna till, erbjuder EU integration och stöd. I gengäld ställs krav på steg i riktning mot mer demokrati och rättsstatlighet. Ryssland anser däremot att länderna ingår i vad man menar är en rättmätig rysk intressesfär som ingen annan ska lägga sig i. Och den rätten har president Putin hävdat.

Planen var att Ukraina, Armenien, Moldova och Georgien skulle teckna omfattande samarbetsavtal med EU i Vilnius i november. Så blev det inte. Bara Moldova och Georgien stod fast inför den ryska aggressiviteten.

Efter hot och handelskrig från Ryssland valde Armenien att gå med i den tullunion som Kreml initierat tillsammans med Vitryssland och Kazachstan. Tullunionen utgör ett centralt inslag i skapandet av en euroasiatisk union som utgör det nya ryska geopolitiska projektet.

Kort före mötet i Vilnius gjorde Ukrainas president Janukovitj helt om och slöt i stället ett avtal med Putin som innebär direkt ekonomiskt stöd och sänkta gaspriser. Vad Janukovitj har fått ge mer i

utbyte än att inte slå in på vägen mot Bryssel är inte känt. Detta ledde till demonstrationer med hundratusentals människor på självständighetstorget i Kiev. För dessa är EU vägen bort ifrån ett maktmissbrukande och korrupt politiskt och ekonomiskt system – och Kreml en återvändsgränd.

En slutsats är att EU:s mjuka makt var tillräckligt stark för att maktmänniskorna i Ukraina skulle vilja ha ett avtal med EU. En annan är att den dragningskraft som ligger i den politiska och ekonomiska samarbetspotentialen inte räckte i mötet med Kremels hårda makt. Som för att understryka den poängen utplacerades robot-systemet Iskander i Kaliningrad.

Hur utvecklingen i Ukraina ska sluta vet ingen. Kanske lägger sig protesterna, kanske inte. Men man kan göra sig tankar kring vad som hade kunnat hända. Tänk om Janukovitj hade ställt till blodbad på demonstranterna i Kiev... Tänk om oppositionen hade tvingat Janukovitj att avgå... Tänk om den amerikanske senatoren John McCain hade fallit offer för ett attentat i samband med sitt stödbesök på Självständighetstorget... Tänk om...

Saker händer och kan utlösa en kedja av oförutsedda händelser på det sätt som de gör i Johan Wiktorins säkerhetspolitiska thriller Korridoren till Kaliningrad (Kungliga Krigsvetenskapsakademien). En provokation blir inledningen till ett krisförlopp i närområdet som Sverige dras in i, och sedan utvecklas händelser slag i slag. Inte minst är tydliggörandet av betydelsen av militär styrka i ett skymningsläge en viktig påminnelse inför Försvarsberedningens slutsatser.

Det är spännande men det verkligt otäcka är att det scenario som målas upp är så realistiskt. Det behöver inte alls hända men det kan hända. För att citera ordförande Mao: ”En gnista kan tända en hel prairiebrand.” ■

Explosiv närkamp i Halmstad

Krav Maga tillämpat av Peter Stenfelt och hans elever, en stridsteknik som bygger på kroppens naturliga rörelsemönster och reaktioner.

Fullkontakt och med stridsutrustning – så övade elever från hela Sverige närkamp i Halmstad. Arrangör: Försvarsutbildarna. Instruktor: Peter Stenfelt.

TEXT: PER LUNQE
FOTO: PRIVAT

Krav Maga är en stridsteknik utvecklad av israeliska försvaret och använd efter ytterligare anpassning av Försvarsmakten. Den bygger på kroppens egna naturliga reaktioner. Nu fick eleverna i Halmstad lära sig grunderna under en helgkurs – och alla blev godkända.

– Det är mycket fysiskt och vi jobbade med fullkontakt, säger Peter Stenfelt.

Utrustning på

Övningsplatsen gav plats åt svettiga elever som för första gången lärde sig anfall och försvar på nära håll, närkamp. De bar uniform, splitterskyddsväst eller tungväst och vapenattrapp, Blue Gun. Momenten ger eleverna kunskap i hur de ska agera när fienden kommer så nära dem att bara närkamp återstår.

– Det är en fysiskt krävande kurs. Jag visste egentligen inte vilka elever jag skulle få, var de stod, men det funkade riktigt bra.

Den här gången var det bara killar och de låg i åldrarna 20 till 35 år. Peter Stenfelt fick begränsa deras sparkar och slag, i Krav Maga är annars allt tillåtet – det är du eller jag som ska överleva i en skarp situation –

på kursen överlevde alla.

– Men det var fysisk kontakt hela tiden.

Modernt tänk

Peter Stenfelt har varit Krav Maga-instruktor sedan 2012 då han gick en kurs tillsammans med poliser. Då släpptes hemvärnet in i detta stridskonstens finrum och han har sedan dess jobbat åt Elfsborgsgruppen som instruktör.

– Jag försöker ha ett modernt tänk. Göra kursen så bra pedagogiskt som jag bara kan, säger Peter Stenfelt.

Det betyder att han ser vilka rörelsemönster eleverna har. Tekniken bygger på hur kroppen rör sig och vilka reaktioner den har i vissa situationer.

– Jag visar. Dom gör. Alla ska klara av samma moment.

Peter Stenfelt ger eleverna vad han kallar en verktygslåda. Under den veckoslånga kursen får de fler och fler verktyg som de kan plocka fram.

– En del gör så här, andra så där, men grunden är densamma. De får en massa tips och trix de kan använda i en strids-situation.

Eget rörelsemönster

Något som skiljer Krav Maga från till exempel karate är att utövaren visar bredsida mot fienden.

– Du har skydd på dig, både mot sparkar, knivar och annat, säger Peter Stenfelt.

Det han lär sina elever är ett rörelsemönster, anpassat efter deras egna naturliga sätt att röra sig. Vapnet, eller vapenattrap-

pen, används både defensivt och offensivt.

– Allt är tillåtet i en skarp närkamp.

Peter Stenfelt har instruktörsjobbet på heltid. När han inte lär ut Krav Maga åt Försvarsutbildarna eller hemvärnet runt om i Sverige, är han skytteinstruktör. Han instruerar blivande skyddsvakter med Halvar-utbildning. Det blir också övningar med skärgårdsbataljonen i Göteborg där han är plutonchef.

– Jag får göra det jag tycker är roligast, säger Peter Stenfeldt. ■

FAKTA

Detta är Krav Maga

Krav Maga är en kampart och ett självförsvarssystem som började utvecklas på 1900-talet och är sedan 1948 den typ av självförsvar som tillämpas inom IDF, Israeliska försvaret. Det är både offensivt och defensivt.

Krav Maga används av försvarsmakter över hela världen och karakteriseras av att vara realistiskt, aggressivt och ha en kort inlärningsperiod.

Tanken bakom stridstekniken är att den ska vara lätt att lära sig och fungera i verkliga situationer. Den saknar publikfriande inslag – den handlar om praktiska och handfasta sätt att försvara sig.

När eleven kommit lite längre läggs stor vikt vid taktik, konflikthantering, mental förberedelse och scenarier och hot av olika slag.

Inryckning till FMU i Halmstad. 10 veckors svett och en bild av Försvarsmakten väntar.

Öppen dörr – spegel för Sverige

Genom projektet Öppen dörr, eller FMU, fick svenskar med språk och kulturkompetens från länder utanför Europa möjligheten att läsa upp ett eller två gymnasiebetyg och prova på Försvarsmakten som arbetsgivare.

TEXT: PER LUNQE
FOTO: FJ NIKLAS EHLÉN/COMBAT CAMERA/
FÖRSVARSMAKTEN

Projektet har drivits i två omgångar och på fem orter. Vid förberedande militär utbildning, FMU, i Karlskrona, Göteborg, Halmstad, Skövde och Boden har arbetssökande ungdomar gett sig in i det militära livet.

– Vi ser flera fördelar. Genom Öppen dörr återspeglar vi i Försvarsmakten hela Sveriges befolkning, säger projektsekreteraren Bo Eriksson.

Det finns andra bonuseffekter:

– Vi vill också ha medarbetare som kan utomeuropeiska språk och kulturer.

Stärker bilden

För att bredda rekryteringsbasen är också satsningen viktig.

– Försvarsmaktens rekrytering på sikt kräver bra relationer med de målgrupper vi har fångat i projektet.

Satsningen visar att Försvarsmakten ser Sveriges befolkning.

– Samarbetet med Arbetsförmedlingen om de här arbetssökande stärker Försvarsmaktens varumärke som attraktiv arbets-

givare, säger Bo Eriksson.

Bra för CV:et

Det finns flera mål med Öppen dörr. En är att få individer som har språkligt och kulturellt kunnande utanför EU, att söka och genomföra GMU för att sedan erbjudas en anställning i Försvarsmakten.

Och de som väljer att inte gå i mål som anställd, de har fått en fin rubrik i sin meritförteckning när de söker civila tjänster.

– Det underlättar i så fall för dem att göra entré på arbetsmarknaden.

Även Försvarsmakten tjänar på affären.

– Vi utvecklas som arbetsgivare och skapar positiva relationer till målgrupperna. Vi visar att vi är en attraktiv och modern arbetsgivare. Dessutom fortsätter vårt samarbete med Arbetsförmedlingen, säger Bo Eriksson.

Dörren öppnad

Vad har ni åstadkommit?

– Vi har visat i handling att vi vill spegla Sveriges befolkning. Vi har öppnat dörren, fått igång en kommunikation och vi har fått mestadels positiv återkoppling.

Nya vägar har brutits.

– Vi har utvecklat metoder för rekrytering och fördjupat vår förståelse för målgrupperna. Vi har tvingats tänka nytt.

För många deltagare blev det också något nytt som de aldrig upplevt.

– De säger att de aldrig tidigare mött en arbetsgivare som säger, vi behöver något du kan, språk och kultur. Det här är bra för

våra projektdeltagare och det är bra för Försvarsmakten, säger Bo Eriksson. ■

FAKTA

Det här är Öppen dörr

Projektet startades i januari 2012.

En av de viktigaste anledningarna att starta projektet var att det bedömdes ge positiva synergieffekter för såväl deltagande individer som för såväl Försvarsmakten som samhället i stort.

Öppen dörr är ett samarbete mellan Försvarsmakten och Arbetsförmedlingen. Den huvudsakliga aktiviteten är ett arbetsmarknadspolitiskt program där Försvarsmakten är anordnare av praktik, FMU.

Detta har deltagarna lärt sig

- Aldrig ge upp
- Samarbeta under svåra förhållanden
- Disciplin, att ta ansvar och har vuxit som person
- Att vara starkare som person

Några siffror

FMU 1 (november 2012 – januari 2013):
270 deltagare, avgångar 15%, 21% kvinnor

FMU 2 (augusti – november 2013):
131 deltagare, avgångar 19%, 22% kvinnor, 46% känner någon som genomfört FMU 1

3 tycker! Riksrevisionens rapport

Riksrevisionen dömde ut svenskt försvar i en rapport strax före jul. Hälften av insatspersonalen saknas, över en tredjedel av nödvändig materiel saknas. Det råder, enligt Riksrevisionen, ett gap mellan uppgifter och resurser. Kommer ambitionerna att sänkas vid Försvarsbeslutet 2015? Om uppgifterna kvarstår, hur ska de lösas? Räcker det med höjda anslag?

Foto: Folkpartiet

Allan Widman, reservofficer
och riksdagsledamot (FP):

Färre soldater utomlands

Riksrevisionens konstaterande kommer inte som en blixtnad från klar himmel. Sedan länge har det varit känt att IO 14 inte skulle levereras. Det i sig har skapat en viss uppgivenhet.

Därtill har svårigheterna med frivillig personalförsörjning underskattats, både av politiker och myndighet. Först i ett sent skede har rekryteringen av tidvis tjänstgörande soldater kommit igång. Denna soldatkategori skulle vara stommen i det nya försvaret, men det är fortfarande oklart vilket engagemang som till sist ägnas uppgiften.

Ambitionen att ha 2 000 samtidigt insatta internationellt bör sänkas. Dels för att den används som ett argument för en hög andel kontinuerligt tjänstgörande. Dels för att den framstår som orealistisk, givet tillgången på soldater och aktuell efterfrågan på insatser.

Foto: Privat

Carl "Wiseman" Bergqvist,
major Flygvapnet och bloggare:

Svårt att sänka ambitionerna

Utfraån tongångarna i Sälen och allmänhetens tilltagande försvarsintresse, blir det svårt att sänka ambitionerna i kommande försvarsbeslut.

Höjda anslag är ej tillräckligt. Det krävs även en ändrad arbetsmetodik för Försvarsmakten. Viktigast är att ensa bilden mellan organisation, försvarsmaktsledning och departement. Gör som Ryssland – återkommande beredskapskontroller för att diagnosticera var man står i försvarsreformen. Viktigast, alla kategorier, är att Försvarsmakten övas ordentligt och ofta.

I utgiftsområde 6 finns ett särskilt anslag för internationella insatser. Jag vill se ett anslag reserverat för större övningsverksamhet. Det skulle hindra att övningarna blir budgetregulatorer.

Foto: Privat

Bo Hugemark, överste
och militärhistoriker:

Ryskt hot påtagligt

Om man utsätter sig för prövningen att plöja igenom den verbala sörjan av plattityder och omtugg i försvarspropositionen 2008/2009 finner man att:

- Hela landet skall försvaras
- Upp till 2 000 personer skall kunna hållas insatta på sikt, nationellt eller internationellt
- Försvarsmakten skall ha förmåga att efter begränsad förberedelse tid kraftsamla insatsorganisationen för att enskilt och i samverkan med andra kunna möta ett allvarligt militärt hot.

Jag tror inte att dessa ambitionsnivåer kommer att sänkas. Men om de ska ha med verkligheten att göra måste försvarspolitikerna först och främst sluta med de enfaldiga bedyrandena att ett ryskt hot inte är sannolikt inom överskådlig tid. Redan i närtid kan det behövas sådana svenska militära insatser till stöd för grannar som förespeglas i Solidaritetsförklaringen. Vad som då krävs är bland annat:

- Modernt bataljonsartilleri
- Luftvärn med medellång räckvidd till lands och sjöss
- Fast organiserade brigader
- Permanent militär närvaro på Gotland
- Operativ planering med allierade, med andra ord:
- NATO-medlemskap.

Bandkanon modell 2S31 med en 120 millimeters pjäs som både kan fungera som granatkastare och vanlig artilleripjäs. Tillförs marininfanteriet under nästa år.

genomförs också som ett slags inofficiell del av större övningar, där förutsättningarna inordnas, eller snabbt ändras, i enlighet med den större övningen. Ett annat sätt att undgå observatörer är konceptet med

Rysslands militärreform

Sedan 2006 genomför Ryssland en rad experiment, i syfte att testa ett nytt militärt ledningskoncept. En av de mest övergripande förändringarna gäller en ny central ledningsfunktion, ett så kallat Förenat Strategiskt Ledningskommando, vilket leder Operativa staber, vilka i sin tur var för sig leder ett antal brigader, den enhet som blivit den nya operativa hörnstenen. Försök på brigadnivå har under de senaste åren löpande genomförts för att prova ut brigadsammansättningar och operativ förmåga.

TEXT: DAVIS PETRAITIS OCH JONAS ÖHMAN
FOTO: VITALIJ KUZMIN

Det första försöket enligt det nya konceptet var övningen "Bajkal 2006", följda av "Vostok 2007" och "Vostok 2008", ledda av ett då experimentellt Förenat Strategiskt Ledningskommando, som alltså nu är på väg att permanentas.

Georgienkriget fungerade som ett slags "fältförsök" för konceptet, där konflikten utkämpades via två separata ledningsstrukturer; dels via ledningen för de "gamla" ryska markstridskrafterna, dels via en för syftet uppsatt experimentell stab, ledd av

den då nytiltsatte generalstabschefen Makarov.

Huvuddrag hos övningarna

Övningarna får en alltmer utpräglad karaktär:

- De blir uppgiftsorienterade, med tydliga scenarion, inklusive fingerade politiska bakgrundsförutsättningar, senast under "Zapad 2013".

- Förmågan att kunna förflytta enheter över mycket långa avstånd prioriteras, något som till exempel gällde för övningarna "Vostok 2010" och "Center 2011".

- Enheter genomför offensiva-defensiva operationer mot varandra. En omfattande övning skedde i juli 2013, där ungefär 20 brigader, genomförde en "anfall-försvar"-övning i Sibirien, efter att flera av brigaderna förflyttats över långa avstånd.

- Antalet övningar blir allt fler och alltmer komplexa, med samverkan mellan olika truppslag samt med marin och flygstridskrafter, där till exempel chefer för markstridskrafter under övningen även tar kommandot över flyg och marina enheter (introduceras under 2014).

Det börjar bli rutin med tiotusentals övningsdeltagare. För att, av allt att döma dölja, delas stora övningar upp i mindre, så att observatörer endast erhåller begränsad insyn. Detta gällde till exempel för "Zapad 2013", där tre andra övningar genomfördes parallellt, samtidigt med flottmanövrar i Ishavet. Schemalagda brigadövningar

oannonserade "beredskapsövningar", vilka genomfördes inte mindre än sju (!) gånger 2013. Dessa övningar är för övrigt betydligt mer utarbetade och avancerade än motsvarande övningar under Sovjettiden.

Mobiliseringsövningar för reservbrigader har genomförts flera gånger sedan 2008. Dessa övningar har inte varit helt framgångsrika, vilket bland annat lett till ändringar i lagstiftningen för att underlätta för reservister att delta.

Det civila samhället involveras i allt högre utsträckning. Vid beredskapsövningar under 2013, samt under "Zapad 2013", deltog civil personal från en rad myndigheter och lokal administration aktivt under konfliktliknande betingelser.

Slutsatser

Sammantaget kan sägas att en aktiv förnyelseprocess av den militära förmågan, med utprovning av tänkandet i verkligheten, pågår för fullt i Ryssland. Den militära kapaciteten blir alltmer komplex och insatsförmågan ökar från år till år. Även om det är för tidigt att dra några absoluta slutsatser kan man utan vidare säga att behovet att observera ryskt militärt beteende ökat drastiskt under senare tid och sannolikt bland annat ska ses som en strävan att, under gynnsamma geopolitiska omständigheter ("Window of Opportunity") aktivt och effektivt kunna verka, eller hota att verka, med militära medel, i syfte att främja, hävda och säkerställa ryska maktintressen. ■

Den grundläggande vinterutbildningen bjuder ungdomarna på speciella utmaningar och upplevelser.
Foto: Jörgen Fagerström

Ungdomsutredningen, för en ungdomsutbildning i tiden

Försvarmakten har under de senaste tre årtiondena genomgått stora förändringar som kulminerat i införandet av ett anställt försvar. Försvarsutbildarnas ungdomsutbildning har fram till i dag främst varit inriktad mot målet att stimulera ett intresse för att bli befäl. Den nischen har vi gemensamt med hemvärnsungdom sedan lång tid.

TEXT: BJÖRN SVENSSON

Startskottet för det arbete som här redovisas gick 2012; Riksstämman uppdrog till Överstyrelsen att se över ersättningsnivåerna för funktionärer i ungdomsverksamheten. Dessutom tog Överstyrelsen initiativet till att inleda ett projekt för att se över ungdomsbestämmelserna som helhet, parallellt med översynen av ersättningsnivåerna.

Ungdomsutredningen

Målet för ungdomsutredningen är att ta

fram förslag till:

- ersättningsmodell för ungdomsledare och instruktörer inom ungdomsverksamheten
- utvecklade ungdomsbestämmelser

Ungdomsledare och instruktörer är oftast eldsjälar som regelbundet träffar ungdomar, utgör förebilder och inspirerar unga till att sätta upp mål och ta för sig. De är en skara människor som ibland skjuter till egna resurser för att ungdomarna ska få sin helgövning.

Ett led i arbetet med ersättningsmodellen har varit att bilda oss en uppfattning om hur premier och arvoden ser ut för hemvärnspersonal i befattning och vad dessa grundar sig på, väl medvetna om att dessa på flera väsentliga punkter skiljer sig åt från vad som gäller för våra frivilliga funktionärer. Det har gett en indikation om "rimliga" nivåer för det som senare utmynnat i ett förslag för Försvarmakten att ta ställning till.

Arbetet med ersättningsmodellen har också kommit att integreras med förändringarna i ungdomsbestämmelserna. Främst har det kommit att röra sig om att arvodet

kopplas till en befattning/roll i ungdomsverksamheten och de krav som följer med dessa. Ur perspektivet att utveckla ungdomsverksamheten och öka professionaliteten, innebär det att vi försöker likrikta med den utbildningsnivå som gäller för övriga instruktörer.

Många intressenter

På ett tidigt stadium har vi träffat en mängd olika aktörer som är väsentliga för vår ungdomsverksamhet: utanför Försvarmakten; bland annat Folk & Försvar, Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap (MSB), flera av våra systerorganisationer samt inom Försvarmakten; Hemvärnets Stridsskola, Frivilligavdelningen Högkvarteret, Rikshemvärnsstaben, Infodirektören med flera. Detta för att dels skapa en bra bild av vårt nuläge samt som inspiration till nytänkande. Vi har gjort oss en bild av de förändringar som sker i Försvarmakten men även områden rörande säkerhets- och beredskapsfrågor. Dagens utbildning med kurssteg har som tidigare beskrivits haft trupputbildarens och truppförarens ämnesområden som främsta slutmål. Alla har

inte dessa områden som främsta intresse vilket bidrar till att vi i de högre stegen tappar en mängd ungdomar, något flera av de andra frivilliga försvarsorganisationerna likaledes upplever.

Kanske det mest väsentliga har varit att möta nuvarande, som blivande, ungdomsledare och funktionärer för att presentera arbetet och lyfta fram frågorna som finns ute i rörelsen.

Åldersfrågan

Den nedre åldersgränsen, fyllda 15 år för att gå med som ungdom, har varit föremål för en hel del diskussioner under de senaste åren. Dagens gräns medför att kamrater i en åldersklass får svårt att börja i vår verksamhet om dessa är födda i fel ända av året. Ungdomar gör gärna saker tillsammans med sina kamrater oaktat om man är född i januari eller december, något gränsen inte tagit hänsyn till. Exempelvis Finland har, genom vår motsvarighet MPK Försvarsutbildningsföreningen, valt att ungdomar kan börja från det kalenderår de fyller 14 år. I våra samtal med övriga frivilliga försvarsorganisationer har det blivit allt mer tydligt om viljan och behovet av att få till stånd en förändring gällande när en ungdom får börja. Ett arbete som är påbörjat i och med vårt förslag till nya ungdomsbestämmelser.

Nya grepp

Sett i ett större perspektiv är det särskilt intressant att kombinera bredd och djup. Med bredd är tanken att dels utöka vår verksamhet till att omfatta verksamhetsområdet kris- och samhällsberedskap, en del av Försvarsutbildarnas vision, och på så vis öka ungdomarnas intresse och förståelse för det området. Detta uppnås exempelvis genom införandet av Folk och Försvars koncept Minister för en dag, studiebesök, föreläsningar mm hos olika myndigheter och partners. Bredden består likaså i att på ett bättre sätt visa på, och väcka ett intresse för, Försvarsmaktens 1 000 möjligheter. Military camp (arbetsnamn) är här tänkt att utgöra en kursverksamhet riktad till nya målgrupper ungdomar för att låta dem möta vår och Försvarsmaktens verksamhet, en kurs med tonvikt på upplevelser. Avsikten är att den utgör ett komplement till dagens ungdomskurser som främst riktar sig till ungdomar som har börjat och är med i vår verksamhet.

Flera försök runt om i landet visar på att praktiska kurser med skilda inriktningar som förplägnad, stabs- & sambandstjänst, marin, motortjänst, sjukvård med flera bidrar till att ungdomar i högre utsträckning stannar kvar i vår verksamhet över tiden. Med det uppnår vi också att bredda

Dragkamp är lagkamp, alla jobbar för laget och för att vinna. Foto: Mattias Kvist

vårt djup inom skilda tjänstegrenar. Dessutom utgör det en möjlighet för oss att fördjupa samarbetet och utbytet med andra frivilliga försvarsorganisationer eller förband för att ge spetsen i ungdomsutbildningen.

Konceptet med fristående kurser har som målet att det i större utsträckning ska kunna skapas en verksamhet som är präglad av lokala och regionala förutsättningar, exempelvis beroende på förband, instruktörer, materiel med mera. Möjligheterna, och styrningarna står i de kursplaner som efterhand skapas för kurserna. Målsättningen, vad, ska vara tydligt medan hur överlämnas till instruktören att utforma. De inledande "Prova-på-dagen" och "Bas-kursen" är det gemensamma insteget i ungdomsverksamheten. För en del ungdomar utgör "prova-på-dagen" deras enda aktiva möte med Försvarsmakten, då blir det särskilt viktigt att vi har ett väl genomarbetat koncept för den myndighet som vi ytterst representerar när vi ikläder oss uniformen. Ett bra första intryck är direkt avgörande för bilden av vår rörelse och i dess förlängning, Försvarsmakten.

Vad händer nu

Strax innan jul presenterades vårt arbete med Försvarsutbildarnas ungdomsutbildning för Försvarsmakten. Våra idéer kring en utvecklad ungdomsutbildning väckte positivt gensvar och det gavs uttryck för att

detta ligger i tiden. De följer fortsatt vårt arbete och de finslipningar som görs under 2014, och det med stort intresse.

Inom Försvarsmakten har ungdomsverksamheten allt mer kommit i fokus. Infostaben har inlett ett arbete med att ta fram ett för Försvarsmakten gemensamt strategidokument vad avser inriktningen med ungdomsverksamhet. Ungdomsverksamhet är som Försvarsmaktens utredning från 2012 beskriver; allt från rekrytering, försvarsinformation till frivilliga försvarsorganisationernas, och Försvarsmaktens, ungdomsutbildningar. Tänkt är att det ska bli enklare att förstå vem som ska göra vad, att vi alla fokuserar på rätt saker.

I skrivandes stund är vi inne på remissvarvet, här har vi bjudit in våra systerorganisationer att komma med tankar och idéer kring vårt förslag till en utvecklad ungdomsutbildning inom Försvarsutbildarna. Resultatet från remissrundan kommer senare under våren att presenteras för Överstyrelsen. Ambitionen är att under hösten samla landets ungdomsledare inom Försvarsutbildarna. Detta för att skapa möjligheten att tillsammans lyfta de frågor som uppstått kring de nya bestämmelserna och underlätta övergången. Kanske en konferens som fortsättningsvis bör återkomma för våra ungdomsledare? ■

Ny personal på kansliet

Från och med 2014 så är vi ansvariga för att rekrytera och utbilda hemvärnets sjukvårdspersonal. För att kunna genomföra detta och ta hand om utökade administrativa uppgifter har vi nyanställt tre personer på kansliet. Tveka inte att kontakta dem om det är något ni undrar över.

Kaliopi Panayotidis

Kaliopi Panayotidis är anställd som handläggare på Administrativa avdelningen. Kaliopi är 53 år och har närmast arbetat på Itella Information AB som redovisnings-ekonom. Kaliopi kommer att arbeta med ett antal olika uppgifter alltifrån administrativa uppgifter till ekonomihantering, bokslut, löner, utredningar etc.

E-post:

kaliopi.panayotidis@forsvarsutbildarna.se

Telefon:

08-587 742 09

Fredrik Wilson

Fredrik Wilson är anställd som handläggare på Utbildningsavdelningen. Fredrik är 42 år och har närmast arbetat på Rikshemvärnsavdelningen på Högkvarteret. Fredrik kommer till stor del att arbeta med frågor avseende avtals- och medlemsregistrering, avtalsuppföljning samt uppföljning av kursverksamhet för personal placerade på avtalsbefattningar.

E-post:

fredrik.wilson@forsvarsutbildarna.se

Telefon:

08-587 742 12

Per Spjut

Per Spjut är anställd som utbildningsledare Sjukvård med placering på Utbildningsavdelningen. Per är 52 år och kommer närmast från en befattning som Verksamhetsutvecklare Hemvärnssjukvård vid Röda Korset. Per kommer i huvudsak att ansvara för arbetet med Forsvarsutbildarnas nya sjukvårdsuppdrag.

E-post:

per.spjut@forsvarsutbildarna.se

Telefon:

08-587 742 13

Erfaren journalist till Reservofficerarna

Reservofficerarna har fått ny kanslichef. Jenny Harlin har bred erfarenhet av journalistik och den erfarenheten tar hon med sig till Reservofficerarna.

TEXT: PER LUNQE

FOTO: ANDERS EMANUELSSON

Jenny Harlin har senast jobbat på Nyhetsbolaget som förser TV4 med nyhetsprogram. Där var hon gruppchef med personalansvar för redaktionens arbetsledare. Bland tidigare arbetsgivare märks Svenska Dagbladet, Värnpliktsnytt och Sydsvenskan.

Om tidningen Reservofficeren säger Jenny Harlin:

– Vi ska utveckla den. Det är för få journalister som skriver om försvar. Där fyller Reservofficeren en viktig roll. ■

Jenny Harlin har bred erfarenhet och är ny kanslichef för Reservofficerarna.

Bataljonsstabsövning för hemvärnet

ÅTER IGEN, dagarna 5-8 december 2013 samlades 10 hemvärnsbataljonsstaber på Ledningsregementet i Enköping för att genomföra en simulatorstödd stabsövning med namn Celtic Bear.

Många staber hade förstått det värdefulla med att använda sig av Media Gaming. Flera spelmoment hade media som en del av strategin med att uppnå mål och syfte. Ett syfte med övningen var att lära sig maximalt under en kort tid. Då behövdes det hjälp att föra spelet framåt och att levandegöra spelkortet för ökad förståelse och insikt. Det skrevs artiklar baserade på intervjuer i övningen samt genomfördes TV-sändningar ett par gånger om dagen. Skydd, bevakning och samverkan med civilbefolkningen, stridsledning, ordergivning och orderstruktur, stabens integration samt planeringsprocessen, uthållighet över tiden samt även samverkan med polis, och nyckelpersoner i hamn och flyg etc övades också.

För den oinvidga är Exonaut en övningsportal och den som är datorintresserad kan läsa mer på <http://docs.ltc.mil.se/exonaut/index.html>. Den som är intresserad av Mediaträning kan läsa om Criscoms verksamhet på www.criscom.se samt på Facebook.

Inom frivilliga försvarsorganisationer finns många olika befattningar du kan utbilda dig till beroende på vad du är intresserad av. Vill du bli fordonsförare (www.bilkaren.se) eller stab/förplägnadslotta (www.svenskalottakaren.se). Läs om

flera möjligheter på: <http://hemvarnet.se/dina-mojligheter>

TEXT: ELISABET FORSMAN

Roland Ekenberg och Elisabet Forsman. Foto: Maria Lövgren

Aktivt i norr

FÖRSVARsutbildarna i NORRBOTTEN arrangerade, traditionsenligt, straxt före jul en aktuell och intressant försvarsinformation på Norrbottens flygflottilj, F 21 i Luleå.

Ca 150 deltagare hade anmält sig men den bistra kylan gjorde att en del höll sig hemma. Det var dock ett hundratal intresserade, från Kiruna i norr till Umeå i söder, som fick lyssna på mycket kompetenta föreläsare.

Ordförande i Försvarsutbildarna Norrbotten, Harald Högström, hälsade välkommen varefter Ulf Lindgren, kvalitetsansvarig på F 21 välkomnade deltagarna till flottiljen. Lars

Gyllenhaal, militärhistoriker, rysslandexpert och författare inledde föreläsningarna med rubriken Arktis, ryska elitförband. Lars har, som medförfattare, gett ut en bok i det ämnet. Överste Jan Mörtberg, chef för institutionen för säkerhet, strategi och ledarskap vid Försvarshögskolan, gav åhörarna en lägesrapport om svensk säkerhets- och försvarspolitik.

Efter lunch talade Magnus Ranstorp, forskningsledare och terroristexpert vid Försvarshögskolan under rubriken Nationell och internationell terrorism; aktuella trender och utmaningar. En mycket tankeväckande föreläsning. Som avslutning fick åhörarna lyssna till Generalmajor Anders Brännström, Arméinspektör, som talade kring markstridkrafternas nutida utveckling ur ett nationellt perspektiv. Samtliga föreläsningar rönt stort intresse hos den talrika publiken.

TEXT OCH FOTO: ERLING MOLIN

Från vänster: öv Jan Mörtberg, genmj Anders Brännström, Harald Högström, Magnus Ranstorp och Lars Gyllenhaal.

Fältartisterna i Ånn

ÅRETS FÖRSTA KURS för Försvarsutbildarna startade med Fältartisternas kurs i Ånn redan i v 02.

Fältartisterna stödjer Försvarsmaktens insatsverksamhet främst i utlandet. Under kurser får deltagarna utbildning i vapenhantering och grundläggande stridsutbildning för enskild soldat. Eleverna får en förståelse för de speciella förutsättningar som råder vid fältartisteri. Det innebär bland annat att de får lära sig att sätta ihop föreställningar med mycket kort förberedelsestid.

Här är en bild från deras spelning i Duveds kyrka.

FOTO: ANDREAS EDHOLM

Fullsatt i Bofors!

Per Aspeli (mitten) intervjuas av den lokala tidningen.

FÖRSVARSFORUM startade upp 2014 genom att bjuda in till Bofors under frågeställning "Behövs svensk försvarsindustri?".

Som värd för detta seminarium stod Försvarsutbildarna i Örebro där Per Aspeli varit drivande tillsammans med några andra. När kvällen var slut kunde man räkna in 89 åskådare, vilket är vad som går in i salen. Försvarsforum startade upp förra hösten och är ett samarbetsprojekt mellan Allmänna Försvarsföreningen (AFF), Kungliga Krigsvetenskapsakademien (KKrVA) och Försvarsutbildarna. Projektet syftar till att diskutera och debattera försvars- och säkerhetspolitiska frågor inför kommande försvarsbeslut. Innan jul hade Försvarsforum genomfört 11 olika seminarier, bland annat ett där även Norge deltog via weblänk. Under 2014 är det hittills 19 olika platser som är inplanerade. Läs mer om seminarierna på www.forsvarsutbildarna.se.

TEXT: PER KLINGVALL
FOTO: STEFAN BRATT

PÅSKERBJUDANDE

Fira påsken på
Ånns Kursgård

Ånns Kursgård har öppet hela påskhelgen. Hotell, vandrarhem, restaurang, relaxavdelning och pubkvällar. Välkommen till Ånns Kursgård!

* Erbjudandet gäller för bokning senast 15 mars.

MENY I RESTAURANGEN

Skärtorsdagen : Lax
Långfredagen: Kyckling
Påskafton: Påskbuffé
Påskdagen: Ryggbiff

Vi har även frukostservering och kan erbjuda lunchpaket inför fjällturen.

FÖR BOKNING AV PÅSKERBJUDANDE MAILA: INFO@ANNSKURSGARD.SE

www.annskursgard.se

///

facebook.com/AnnsKursgård

///

Bokning/info 070-209 02 31

Det händer i förbunden 18/2-20/4

Region Syd

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Ungdomsövning	21-23 feb	Halmstad	Halland
Historiskt föredrag	26 feb	Tylebäck	Halland
Ungdomshelg	28 feb-02 mars		Norra Småland
Försvarsforum	05 mars	Skövde	Skaraborg
MIC - militär insatschef	07-09 mars	Skredsvik	Bohuslän-Dal
Military Weekend	07-09 mars	Revingehed	Skåne
Military Weekend	07-09 mars	Skövde	Skaraborg
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga (GU-F)	08-21 mars	Sätenäs	
Samhällsupplysning	10 mars	Karlsborg	Skaraborg
Ungdomsövning	21-23 mars	Halmstad	Halland
Ungdomsövning	21-23 mars	Skövde	Skaraborg
Försvarsupplysning och stämma	25 mars	Skövde	Skaraborg
Ungdomshelg	28-30 mars		Norra Småland
Försvarsforum	09 april	Halmstad	Halland
Försvarsforum	10 april	Karlshamn	Blekinge
Strid KU – enskild soldat	11-13 april	Halmstad	Halland
Orderteknik – gruppchef	11-13 april	Revingehed	Skåne
Ungdomsövning	11-13 april	Halmstad	Halland
Försvarsinformation steg 1, grundkurs	12-13 april	Göteborg	Göteborg

Region Mitt

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Vinterkurs, ungdom	23 feb-01 mars		Stockholm
Försvarsforum	07 mars	Örebro	Örebro
Nattövning, ungdom	08-09 mars		Stockholm

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Försvarsforum	09 mars	Gävle	Gävleborg
Försvarsforum	13 mars	Västerås	Västmanland
Eld och rörelse	14-16 mars		Stockholm
Grundkurs Ak	14-16 mars		Stockholm
Närkamp – block D	21-23 mars	Falun	Dalarna
Military Weekend	21-23 mars	Stockholm	Stockholm
Granatgevär, grunder	28-30 mars		Stockholm

Region Norr

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Ungdomsinstruktör 1:2	28 feb-02 mars	Umeå	Västerbotten
Kursadjutant	01-02 mars	Stockholm	Västernorrland
Vintertjänst grunder	01-02 mars	Boden	Norrbotten
Military Weekend	07-09 mars	Östersund	Jämtland
Försvarsinformation	16 mars	Överkalix	Norrbotten
Vintertjänst grunder	22-23 mars	Grubbnäsudden	Norrbotten
Vintertjänst grunder	22-23 mars	Lycksele	Västerbotten
Strid KU – grupp	28-30 mars	Umeå	Västerbotten
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga (GU-F)	29 mars-11 april	Ånn	
Military Weekend	04-06 april	Luleå	Västerbotten
Försvarsforum	07 april	Umeå	Västerbotten

Välkomna att söka bidrag för åtgärder som bidrar till stärkandet av Sveriges försvar och fredsbevarande åtgärder.

Berättigade att söka är frivilliga försvarsorganisationer och organisationer som verkar för stöd till samhälle och individer. Ansökningar till Källvikenstiftelsen kan göras under två perioder per år:

1 april – 1 september och 1 oktober – 1 mars.

För ansökningsformulär och mer information, se hemsidan.

Källvikenstiftelsen • Pionjärvägen 6 • 451 34 Uddevalla • info@kallvikenstiftelsen.se • www.kallvikenstiftelsen.se

POSTTIDNING

B

Skall du ut och rekrytera?

RAHUNDRA TUSEN
De frivilliga försvarsorganisationerna, en viktig del av Sveriges försvar.

MILITARY WEEKEND

FRIVILLIGUTBILDNING

Välkommen
Försvaret har ett stort behov av frivilliga som på olika sätt är intresserade av att göra insatser. Det kan vara att ha en befattning i hemvärnet, engagemang för arbete i Försvarsmakten eller helt enkelt vilja mer om hur försvaret av Sverige fungerar. Den här webbplatsen är gemensam för de frivilliga försvarsorganisationer som har lagdrag som är knutna till Försvarsmakten.

GU-F
Grundläggande för frivilliga

Military Weekend

Ungdomsverksamhet
Ungdomsverksamheten är till för

Vuxenutbildning
Här finns information om utbildning

Försvarsinformation
Vad du kan förvänta dig i världen

Hemvärnet

hemvärnet? ssjukvårdare

Vill du bli specialist? – Sök en CBR
www.forsvarsutbildarna.se

Beställ rekryteringsmateriel från kansliet.

Anmäl ändrad adress!

Har du flyttat eller ska du byta adress? Se till att du får ditt nummer av Försvarsutbildarna utan avbrott! Gå in på www.forsvarsutbildarna.se – leta upp "Min medlemssida" och gör dina ändringar direkt på hemsidan.

